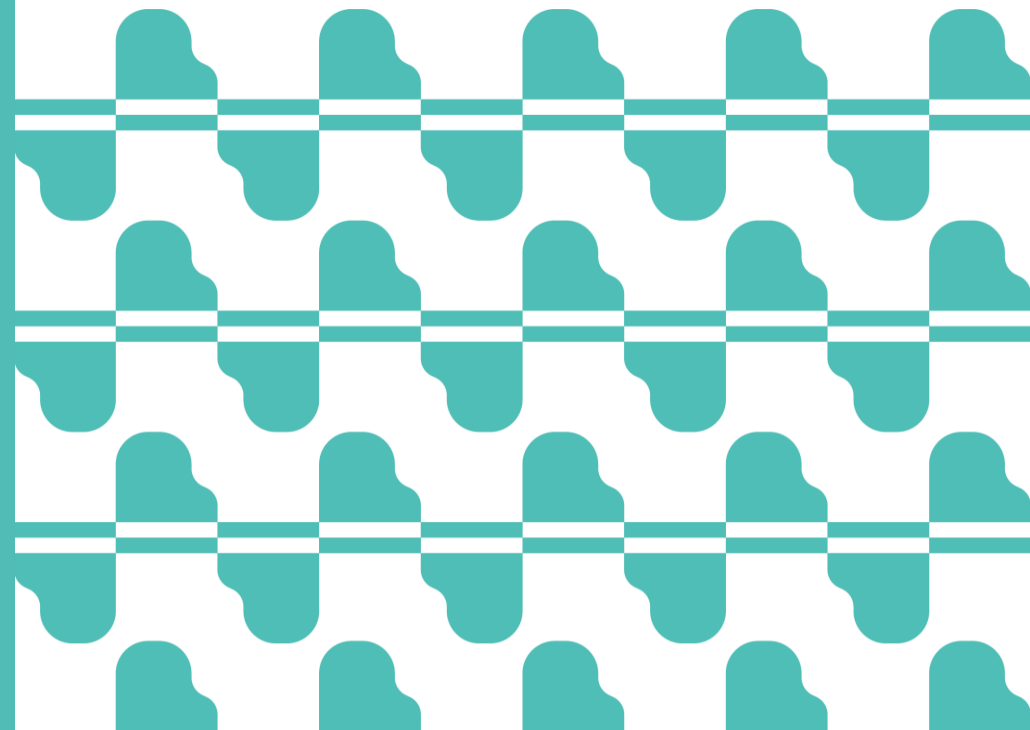

Järvenpään hyvinvointikatsaus 2019

Kaupunginhallitus 23.11.2020

Järvenpää

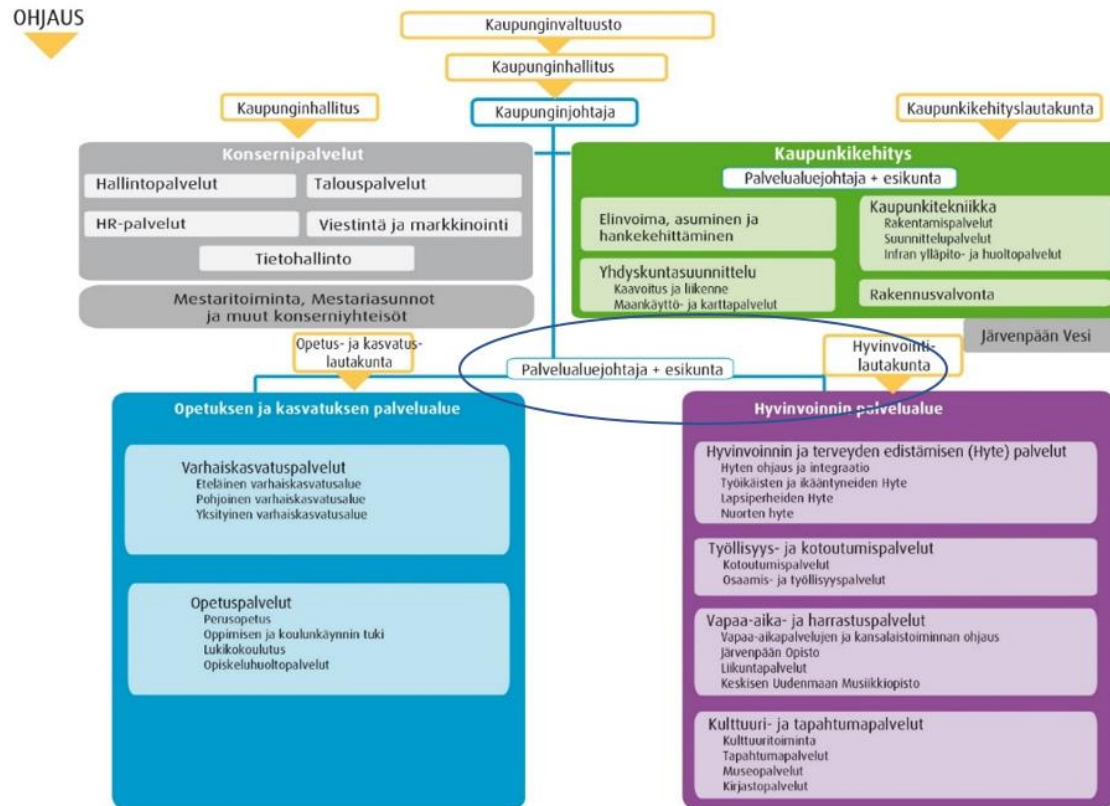
Suppea hyvinvointikatsaus vuodelta 2019

- Valtuustolle on raportoitava vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta ja tehdyistä toimenpiteistä
- Kaupunkistrategian samanaikaisen uudistustyön vuoksi vuoden 2019 raportoinnissa keskitytään hyvinvointia edistävien toimenpiteiden kuvaukseen eikä vanhan strategian mukaisten tavoitteiden arviointia tehdä
- Raportointia rajoittaa se, että kansallisia indikaattoritietoja vuodelta 2019 on niukasti saatavissa
- Sosiaali- ja terveystietoja ja –palveluja koskevat tiedot raportoidaan Keusoten alueellisessa hyvinvointikertomuksessa/vuosiraportoinnissa
- Painopiste on vuoden 2019 kouluterveyskyselytietojen raportoinnissa
- Keskeiset hyvinvointia edistävät toimenpiteet on esitetty ikäryhmittäin ja palveluittain
- Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman vuoden 2019 toteumat raportoidaan samassa yhteydessä
- Johtopäätökset: jo julkaistu hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020-2021 perustuu osin tässä kuvattuun järvenpääläisten hyvinvoinnin tilaan
- Suppea hyvinvointikatsaus julkaistaan www.hyvinvointikertomus.fi sivustolla valtuuston hyväksymisen jälkeen

Yhteenveto vuodesta 2019

- Vuosi 2019 oli muutosten vuosi:
 - Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä aloitti
 - Järvenpään kaupungin organisaatio ja kaupunkistrategia uudistuivat
 - Tästä johtuen suuri osa palveluketjuista ja yhteistyöstä kaupungin ja sote-palveluiden kesken oli luotava uudestaan
 - Myös kaupungin eri palveluiden kesken syntyi paljon uudenlaista yhteistyötä
 - Uusia toimintoja otettiin käyttöön tai kokeiltiin runsaasti eri palveluissa
 - Hyvinvointisuunnitelmaa vuosille 2020-2021 alettiin valmistella
 - Osallisuutta vahvistettiin uudella henkilöresurssilla
- Asuntotuotanto jatkui monimuotoisena
- Eri sukupolvia ja palveluita yhdistävä Hyvinvointikampus- työ jatkui
- Talouden tila asetti haasteita myös tuleviin hyvinvointiin liittyviin suunnitelmiin

Hyvinvointityö organisoitui uudelleen Järvenpään kaupungissa vuonna 2019

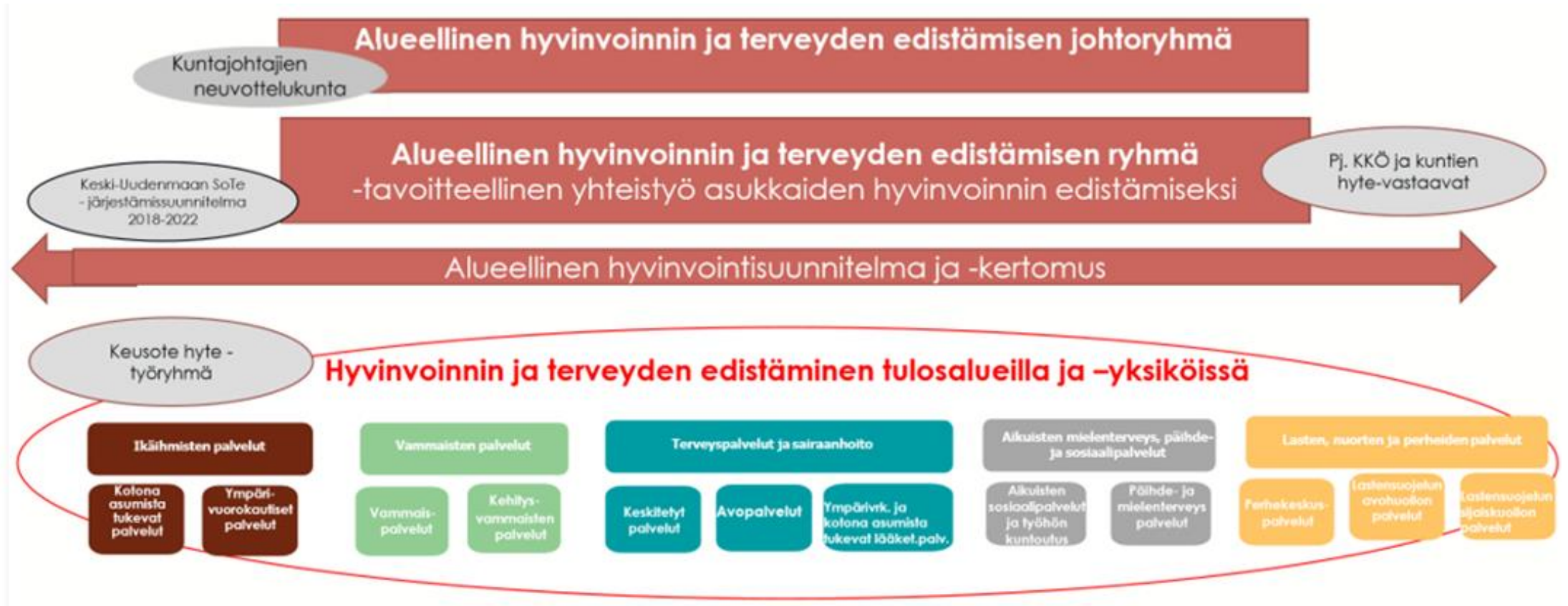
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kunnan perustehtävistä.

Terveystieteiden laaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.

Hyvinvointikatsaus 2019 on vuosittainen suppea selvitys kuntalaisten hyvinvoinnista ja tehdyistä toimenpiteistä.

Keski-**SOTE**
 Uudenmaan

Alueellinen HYTE-yhteistyö käynnistyi KEUSOTEn kanssa

- Alueellinen hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän valtuustossa 19.12.2019

Hyvinvointi tilastojen valossa

- kouluterveyskyselyn 2019 keskeiset tulokset diat 9-32
- työttömyys ja sen kehitys diat 32-34
- vieraskielisten osuus dia 35

Kouluterveyskyselyn keskeiset tulokset

- Kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi 4.-ja 5.-lk, 8.- ja 9.-lk:n oppilaille ja lukion ja ammattioppilaitoksen 1.-2.-lk:n opiskelijoille
- Vertailu tapahtuu vuoteen 2017 ja osittain eri kuntien välillä
- 4.-5.- luokkalaisia vastaajia oli 816
- 8.-9.-luokkalaisia vastaajia oli 778
- Lukiolaisia vastaajia oli 403
- Ammatillisissa oppilaitoksissa vastaajia oli 456

Keskeiset havainnot kouluterveyskyselyn tuloksista 1/5

1) Terveys

- Perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa niiden osuus, jotka kokevat oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi on kasvanut vuodesta 2017.
- Perusopetuksen 8. ja 9 luokkalaisten sekä ammatillisen oppilaitoksen ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa tytöt kokevat terveydentilansa poikia huonommaksi - ammatillisen oppilaitoksen tytöistä jopa 50,9 % ilmoitti kokevansa terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on pienentynyt perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa vuodesta 2017 merkittävästi - 10 prosenttiyksiköllä.
- Myös perusopetuksen 8. ja 9 luokkalaisten ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa aktiivinen liikkuminen on laskenut. Ainoastaan ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa päivittäin liikkuvien määrä oli hieman kasvanut. Niiden osuus joka ei syö aamupalaa joka arkiamu oli kasvanut kaikilla tutkituilla luokka-asteilla.

Keskeiset havainnot kouluterveyskyselyn tuloksista 2/5

2) Koulunkäynti

- Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että nuoret lapset pitävät koulunkäynnistä - tyypillisesti tytöt hieman poikia enemmän. Järvenpäässä 76,1 % tästä ikäluokasta ilmoittaa pitävänsä koulunkäynnistä.
- Ammatillisissa oppilaitoksissa osuus on vieläkin suurempi, peräti 82,8 %.
- Lukion 1. ja 2. luokkalaisista 72,7 % ja perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista 60 % ilmoittaa pitävänsä koulunkäynnistä.
- Verrattuna muihin KEUSOTE-kuntiin 4. ja 5. luokkalaisten koulustressi oli kasvanut merkittävämmiin Järvenpäässä. Vuonna 2017 31,7 % oppilaista koki koulustressiä, mutta osuus on vuoden 2019 tutkimuksessa kasvanut 40,9 prosenttiin.
- Koulu-uupumusta koetaan vähiten ammatillisissa oppilaitoksissa ja tähän verrattuna koulu-uupumus on kolme kertaa yleisempää 8. ja 9. luokkalaisilla nuorilla

Keskeiset havainnot kouluterveyskyselyn tuloksista 3/5

3) Yksinäisyys ja osallisuus

- 4. ja 5. luokkalaisista 88 % ilmoittaa olevansa tyytyväinen elämäänsä - tilanne on ennallaan vuoden 2017 tilanteeseen verrattuna.
- Tyytyväisyys elämään onkin korkeampaa nuorilla lapsilla kuin varttuneemmilla. 8. ja 9. luokan oppilaista 77,7 %, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 75,5 % ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista 69,5 % ilmoittaa olevansa tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä.
- Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on suurempi tyttöjen kuin poikien keskuudessa. Tämä siitäkin huolimatta, että niiden lasten ja nuorten osuus, joilla ei ole yhtään läheistä kaveria on suurempi poikien kuin tyttöjen keskuudessa.
- Niiden osuus, jotka eivät koe olevansa tärkeä osa koulu- tai luokkayhteisöä on kasvanut niin perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten kuin myös 8. ja 9. luokkalaisten sekä ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa vuodesta 2017.

Keskeiset havainnot kouluterveyskyselyn tuloksista 4/5

4) Päähteet

- 4. ja 5. luokkalaisista 3,5 % ilmoittaa käyttäneensä jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran ja tupakointi on vähentynyt vuoden 2017 tutkimuksesta.
- Poikien keskuudessa suhteellinen osuus on laskenut merkittävästi, lähes puolella, mutta tyttöjen keskuudessa tupakkatuotteiden käyttö on yleistynyt.
- Myös muissa ikäryhmissä päivittäin tupakoivien osuus on laskenut merkittävästi viimeisen yli 10 vuoden aikana. Päivittäin tupakointi on selvästi yleisintä ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa (18,8 %), kun lukiolaisten tupakointi on selvästi vähäisempää (0,8 %).
- Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa myös nuuskan käyttö on yleistynyt selvästi: vuonna 2017 4 % nuuskasi päivittäin, kun vuonna 2019 vastaava osuus on 16,6 %. Poikien keskuudessa nuuskaa on käytetty jo aiemmin, mutta viimeisessä tutkimuksessa ilmeni, että tyttöjen nuuskaaminen on yleistynyt reilusti.
- Myös alkoholin käyttö on kääntynyt nousuun ammatillisten oppilaitosten ja lukio-opiskelijoiden keskuudessa.
- Vaikka 8. ja 9. luokkalaisten alkoholinkäyttö ei ole edellisestä tutkimuksesta lisääntynyt, "tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa" -mittarilla mitattuna Järvenpään osuus on KEUSOTE-alueen korkein (11,7 %).
- Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisten sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa kannabiksen käyttö ei ole yleistynyt edellisestä tutkimuksesta. Kuitenkin ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa kannabiksen käyttö on yleistynyt huolestuttavasti - vuonna 2017 9,1 % ja vuonna 2019 20,1 % ilmoittaa kokeilleensa kannabista vähintään kaksi kertaa.

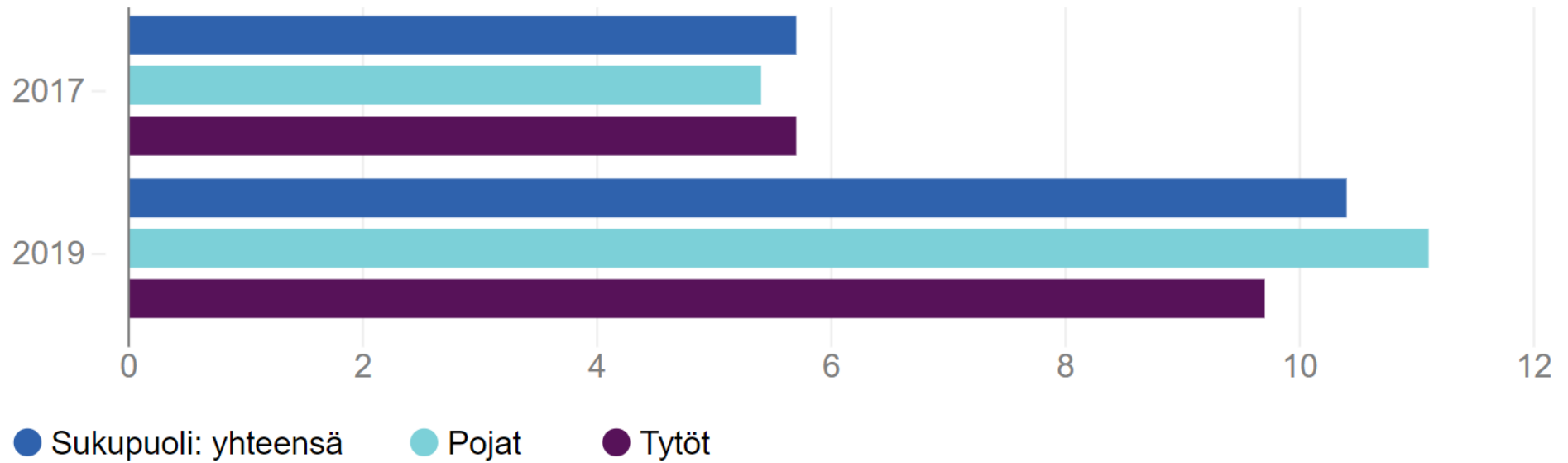
Keskeiset havainnot kouluterveyskyselyn tuloksista 5/5

5) Koulukiusaaminen

- Niiden oppilaiden osuus, jotka kokevat koulukiusaamista vähintään kerran viikossa on pysynyt 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa vuodesta 2017 samana - 92,8 prosenttia oppilaista ei kiusata.
- Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisten ja lukiolaisten keskuudessa viikoittainen kiusaaminen on hieman vähentynyt, mutta ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. luokkalaisten keskuudessa kiusaaminen on hienoisesti lisääntynyt.

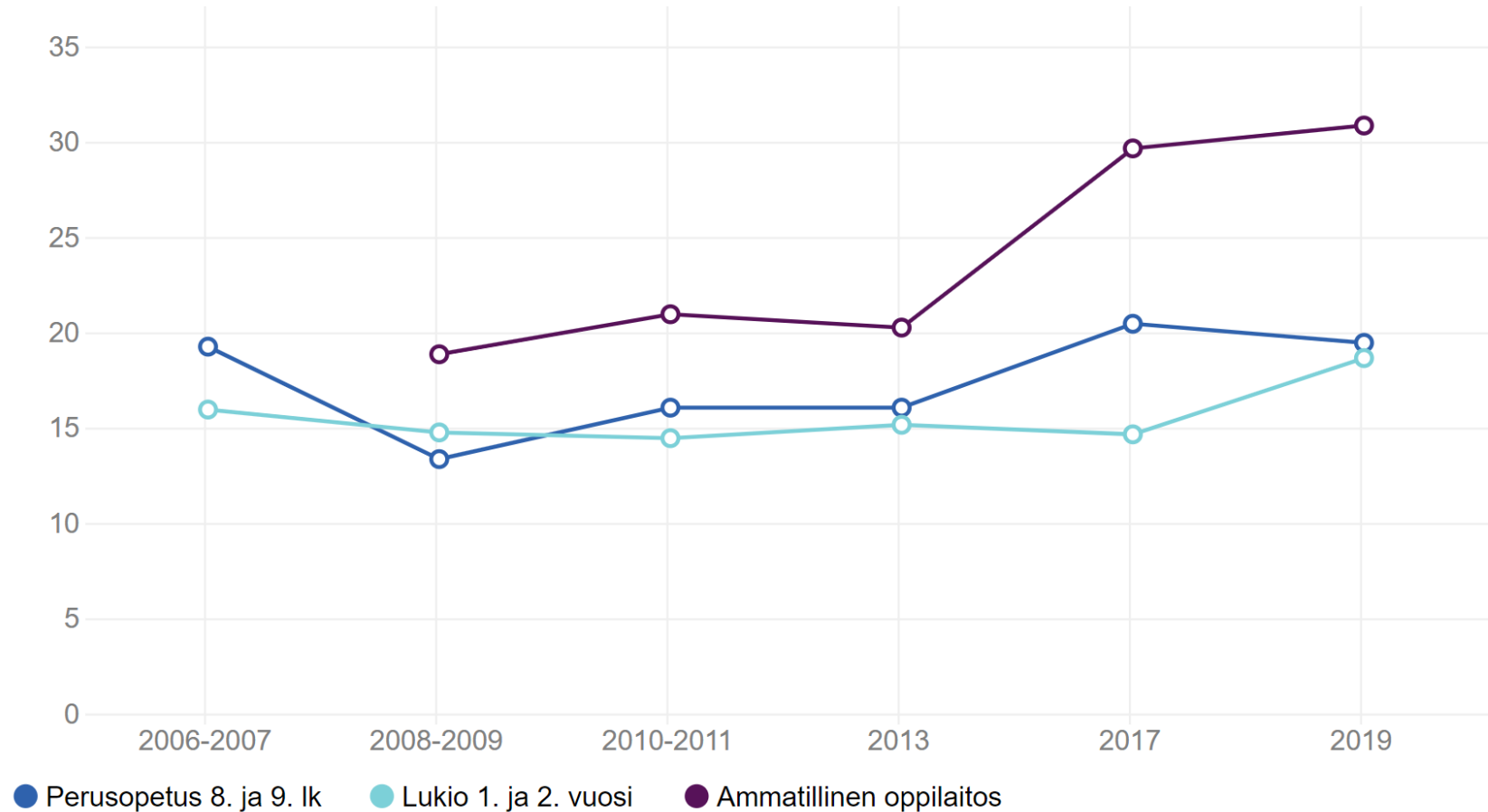
Oma terveydentila koetaan aiempaa useammin huonoksi

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

Ammatillisen oppilaitoksen oppilaat kokevat terveydentilansa huonoimmaksi

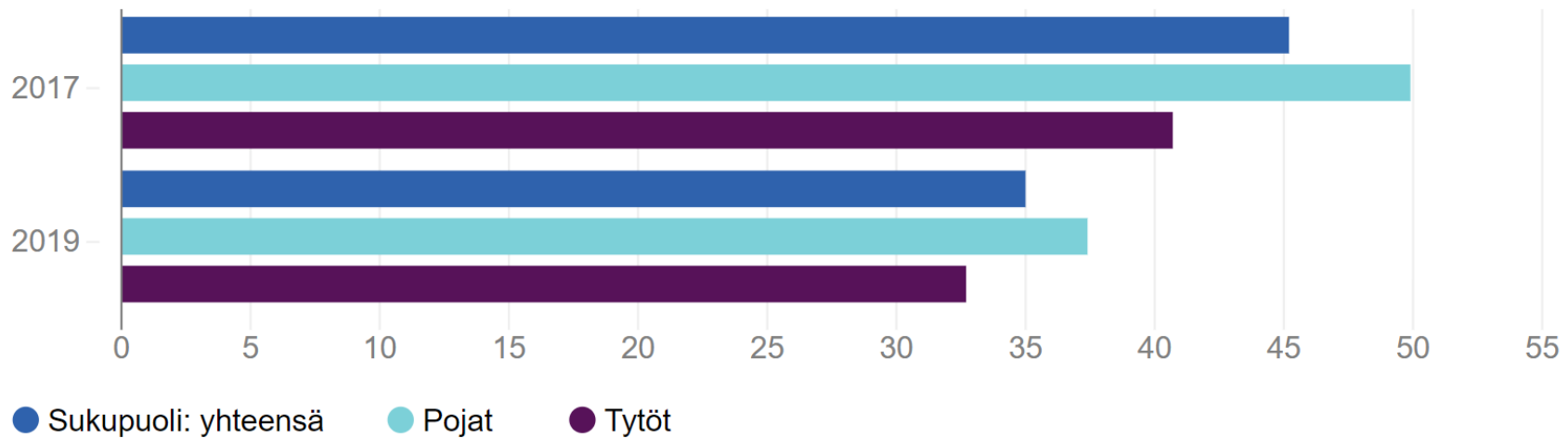
Kokee terveyden¹

Perusopetus 4. ja 5. luokka

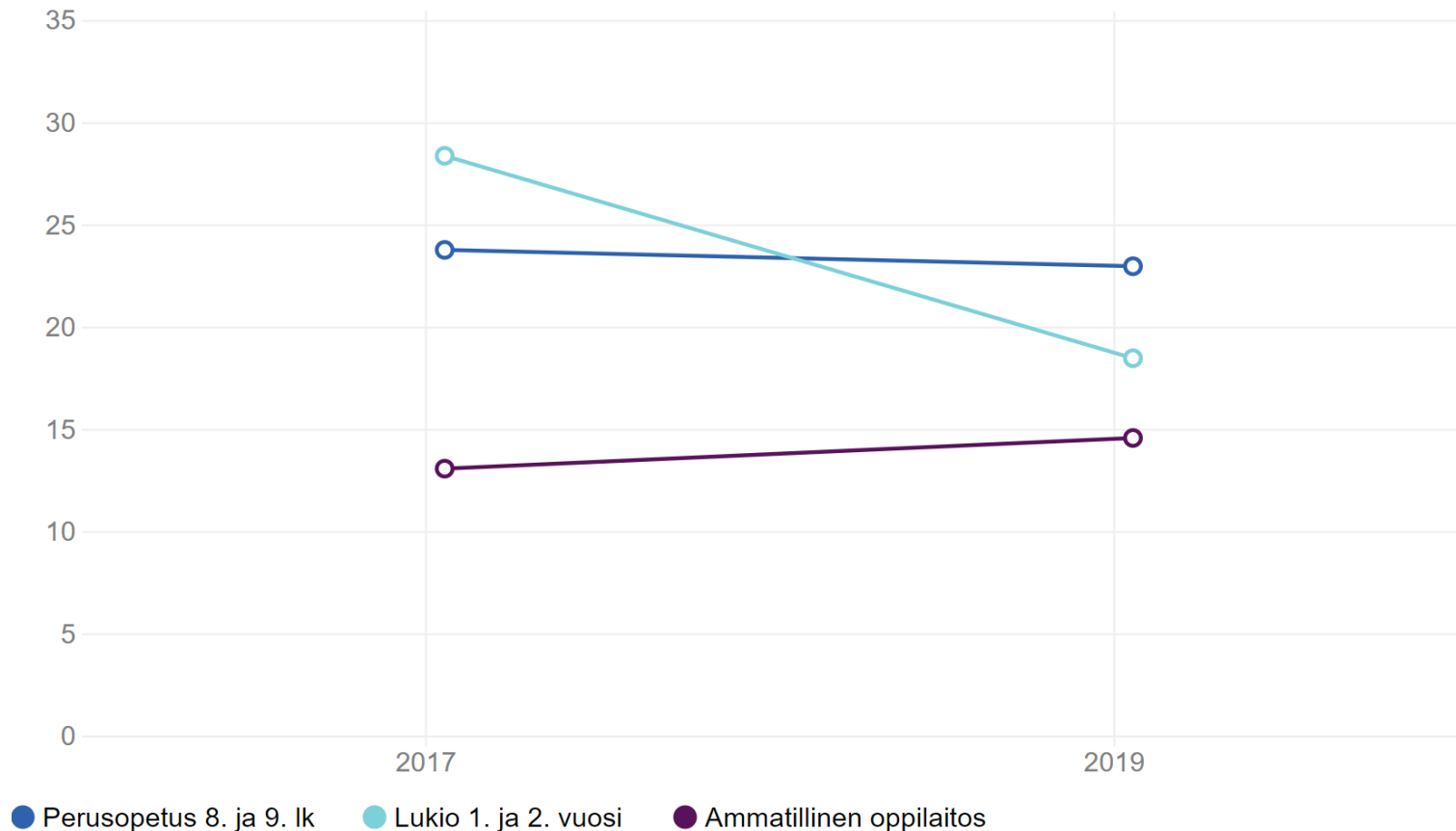
Liikuntaa säännöllisesti harrastavien osuus pienentynyt 10 %-yksikköä

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

Aktiivisesti liikkuvien lukiolaisten osuus tippunut 10 %-yksikköä

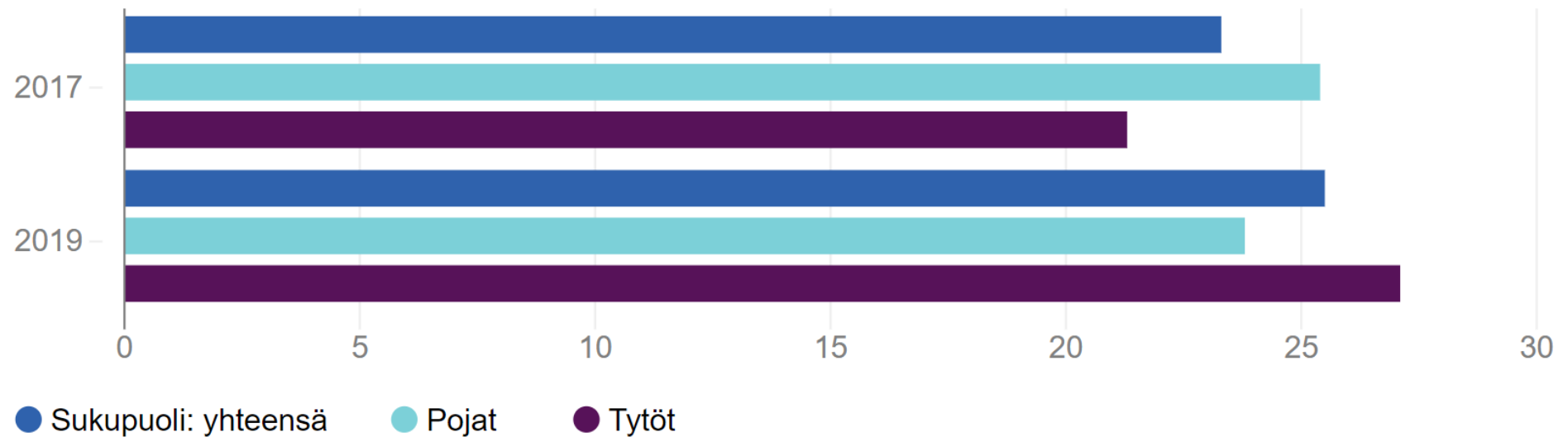
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

Perusopetus 4. ja 5. luokka

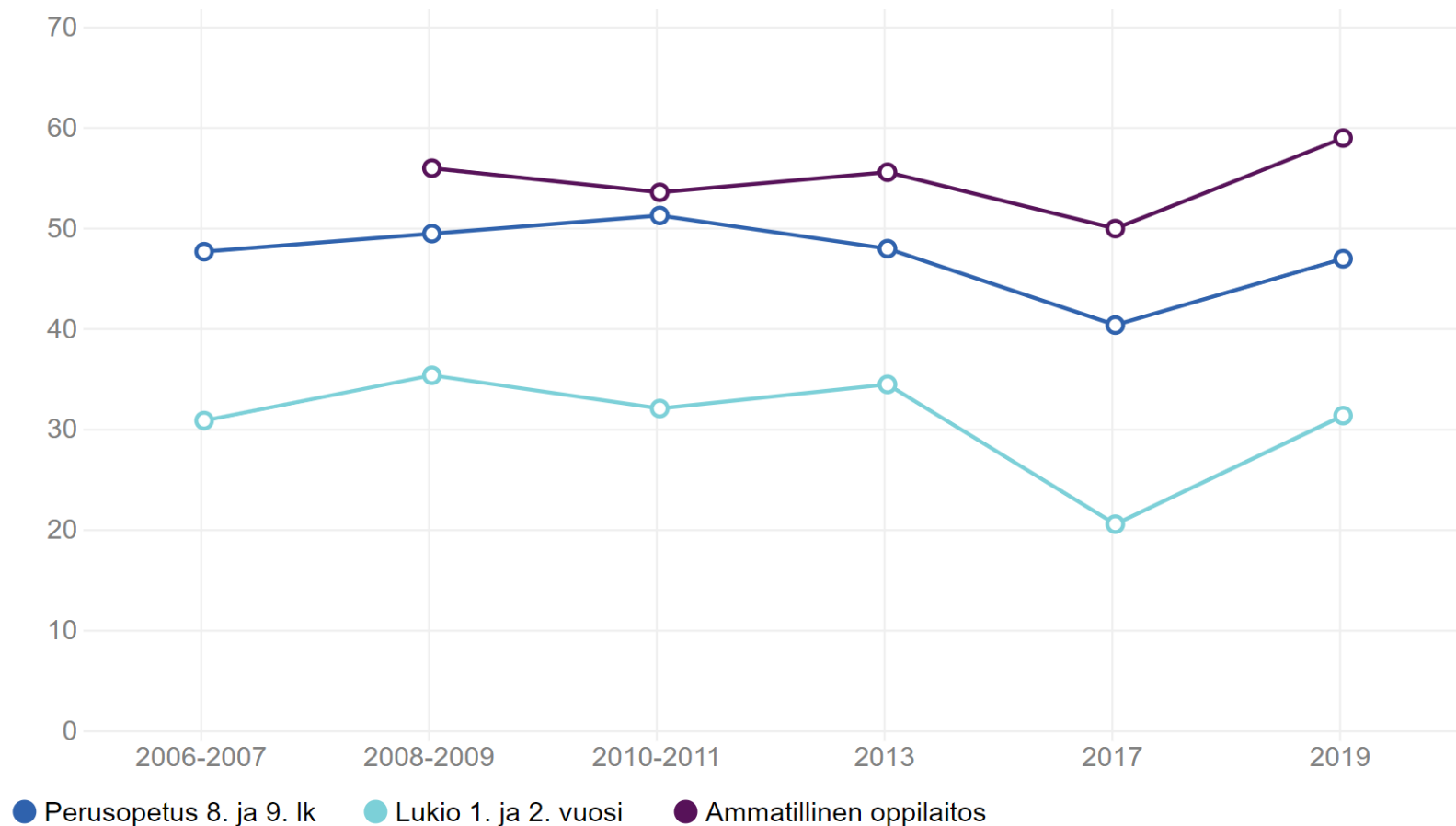
Tytöt jättävät aiempaa useammin aamupalan syömättä

Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, %

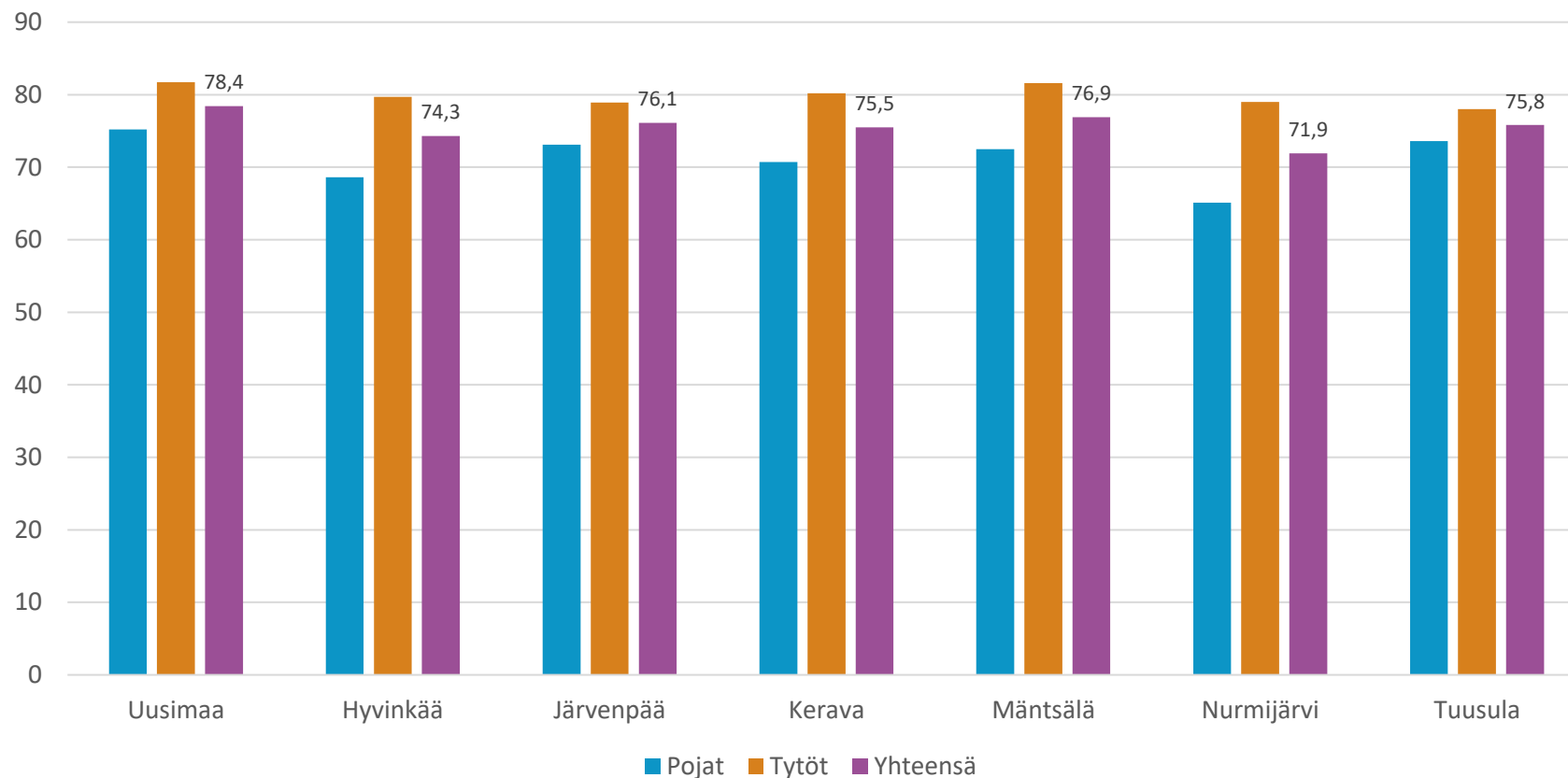
Aiempaa useampi jättää aamupalan syömättä

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, %

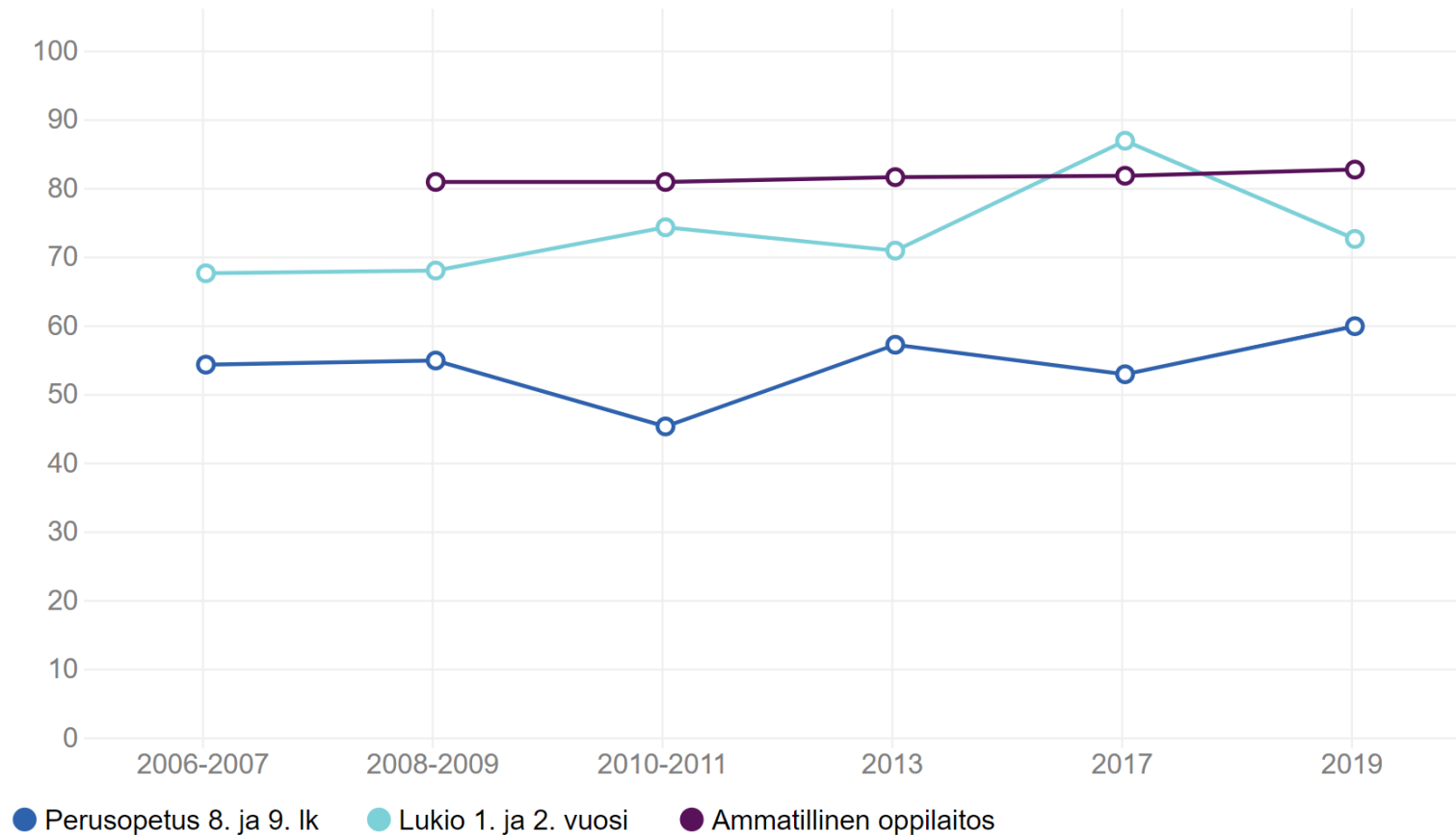
4. ja 5. luokkalaiset pitävät koulunkäynnistä – tytöt poikia enemmän

Pitää koulunkäynnistä, %

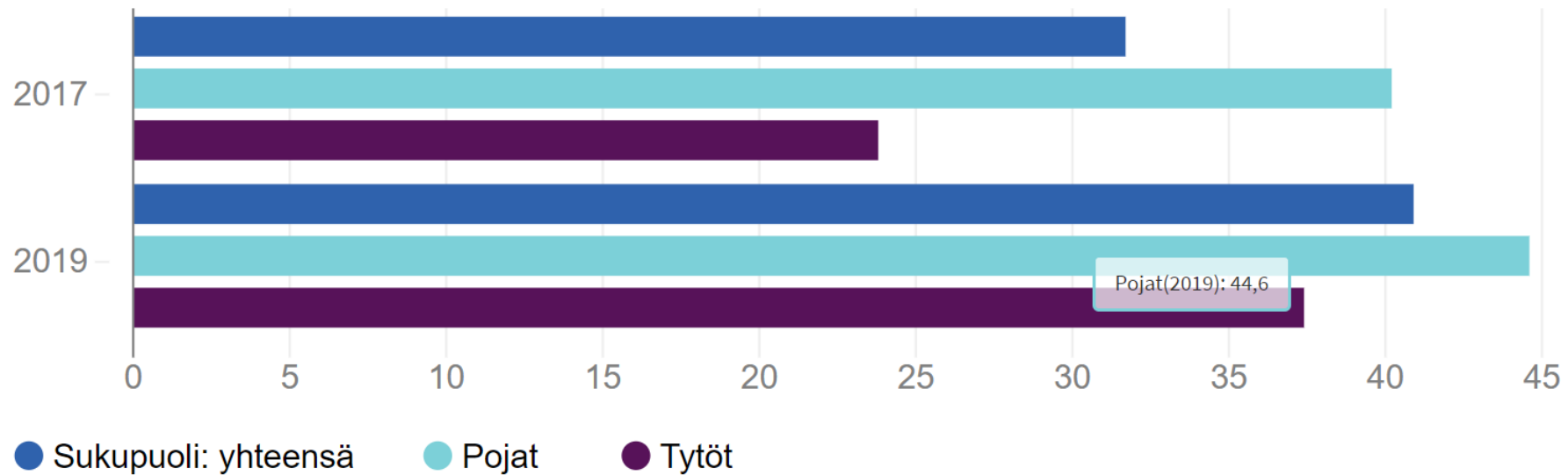
Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijat pitävät koulunkäynnistä eniten

Pitää koulunkäynnistä, %

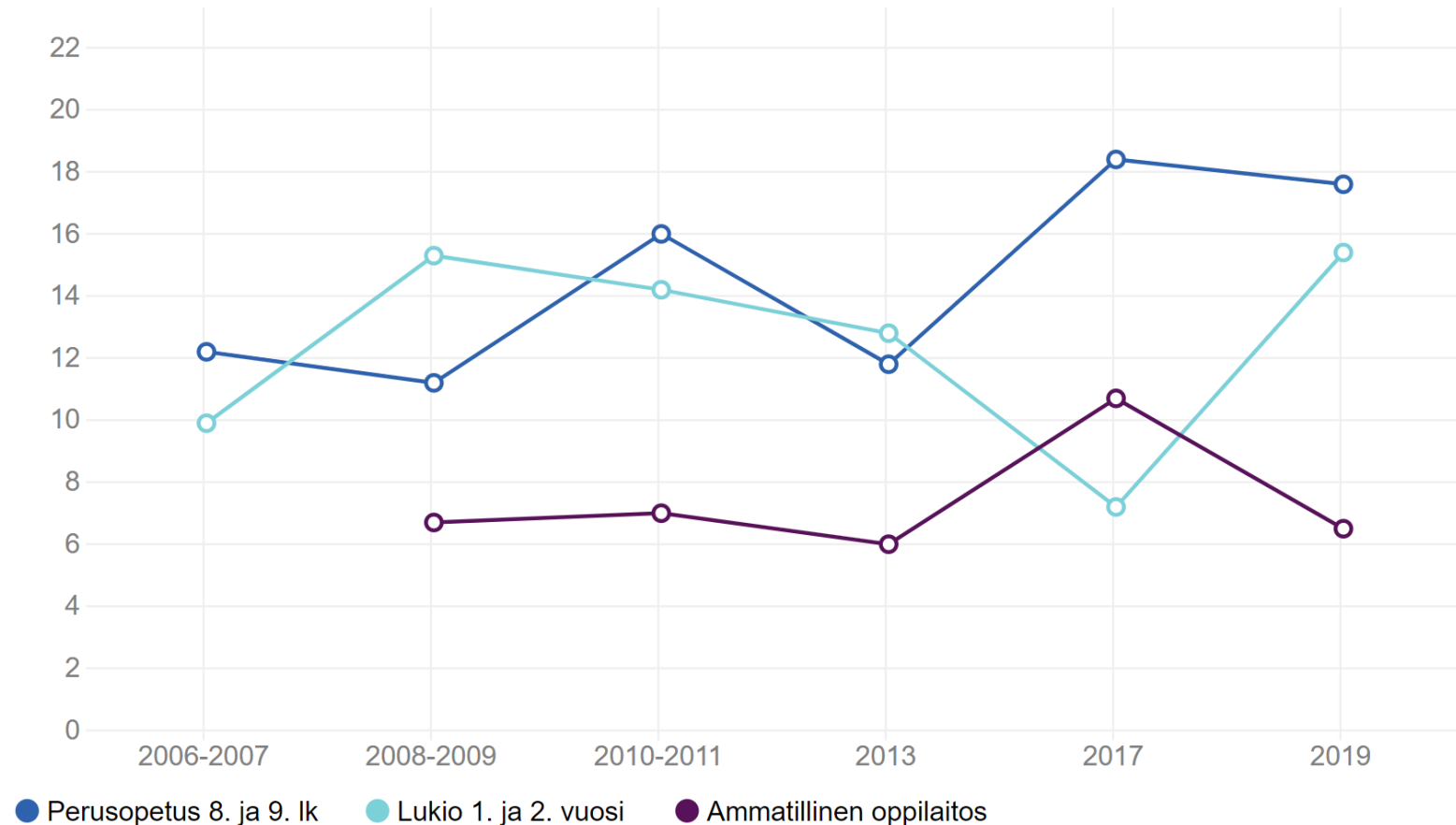
Aiempaa suurempi osuus on usein väsynyt koulussa eli kokee koulustressiä

Koulustressi, %

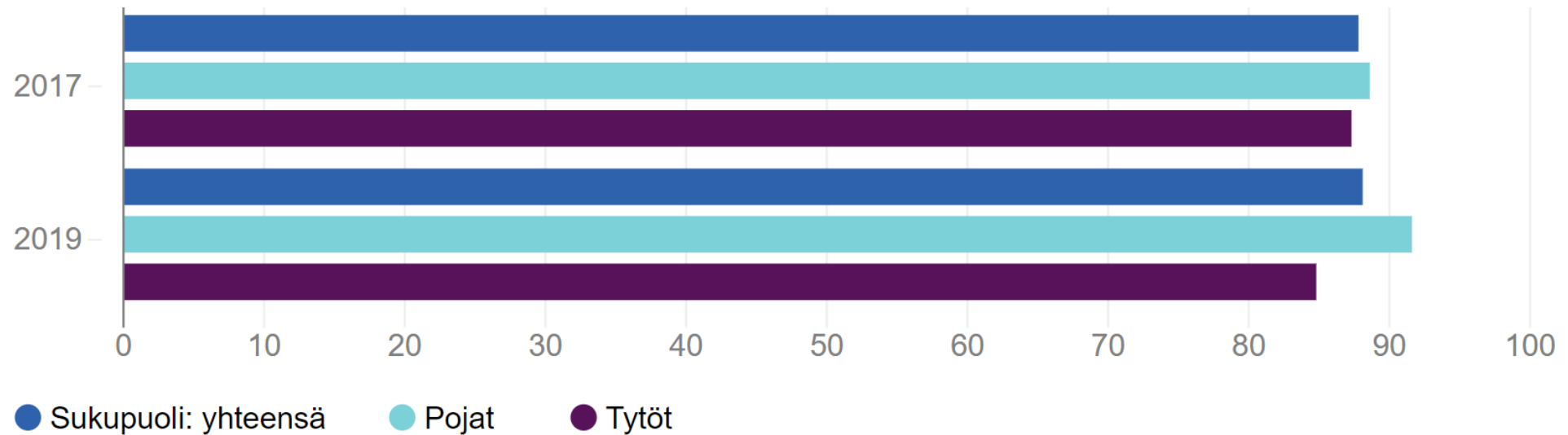
Koulu-uupumusta koetaan vähiten ammatillisissa oppilaitoksissa – 8. ja 9 luokkalaisilla kolme kertaa yleisempää

Koulu-uupumus, %

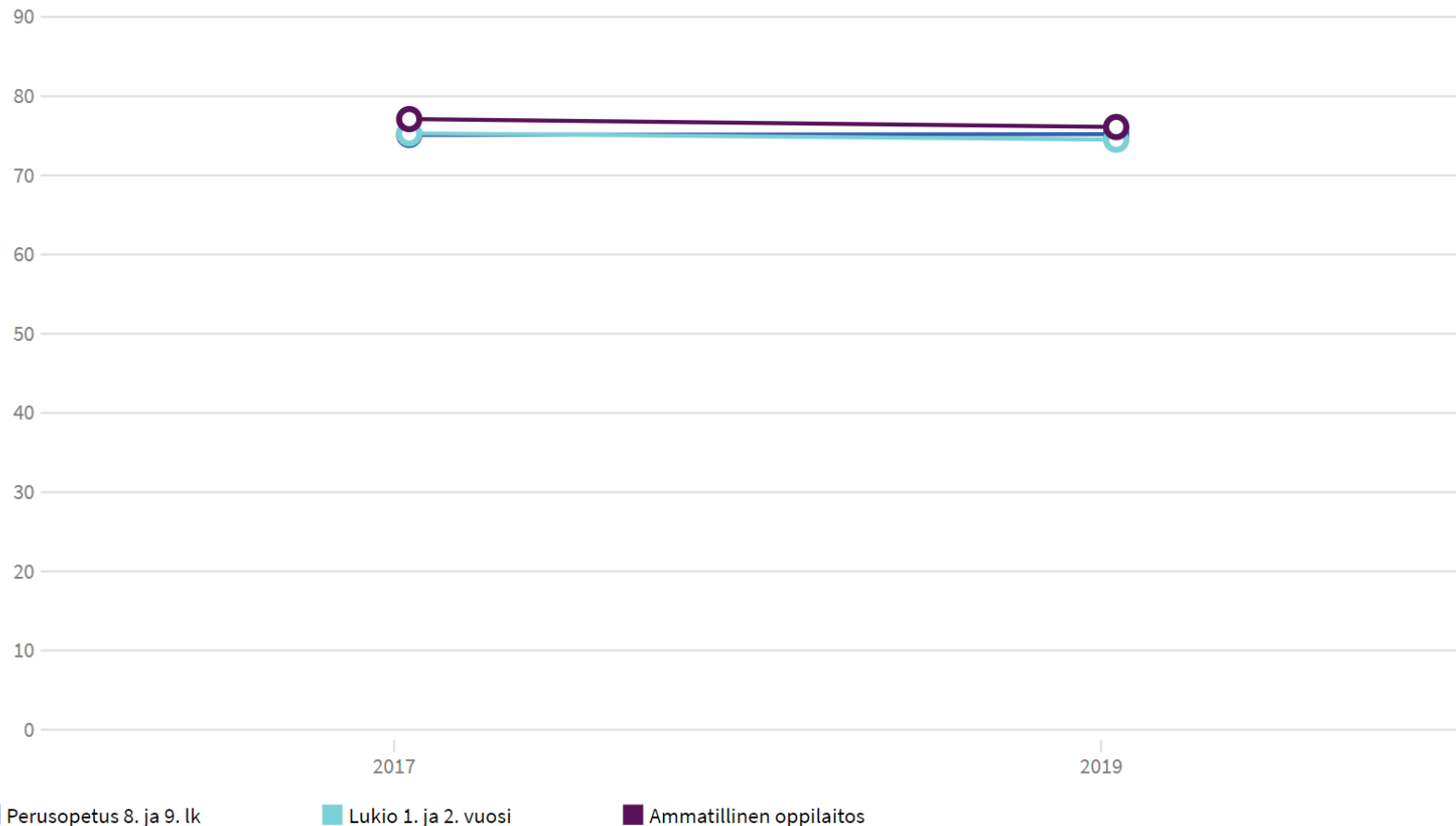
88 % tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä elämäänsä

Tyytyväinen elämäänsä, %

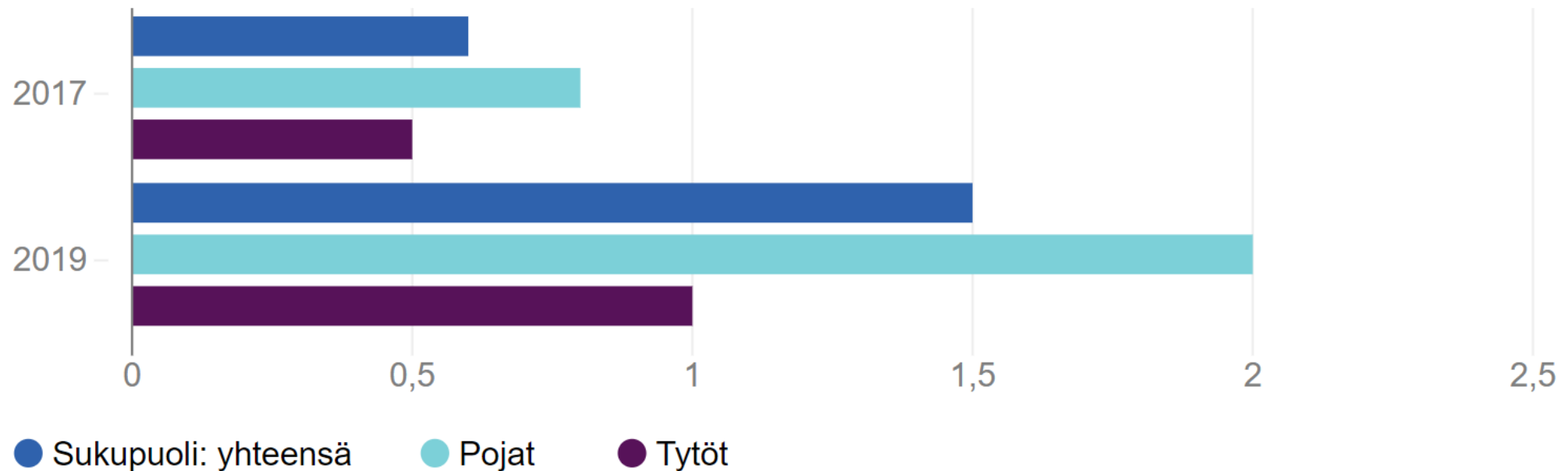
Perusopetusikäiset elämäänsä tyytyväisempiä kuin 2. asteen opiskelijat

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %

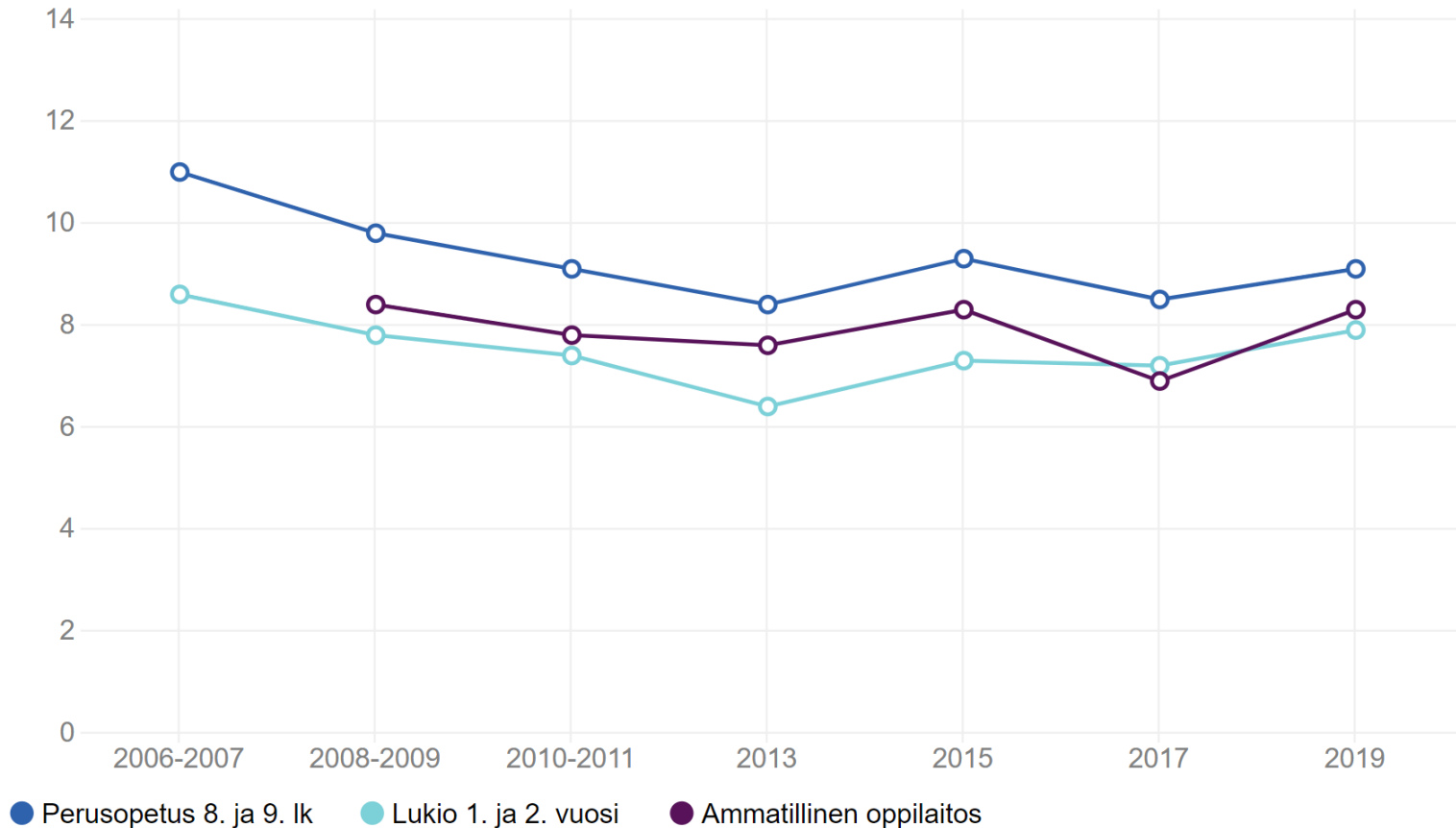
Emotionaalisesti yksinäisiltä puuttuu tosiystävä – pojat kärsivät tästä tyttöjä useammin

Ei yhtään hyvää kaveria, %

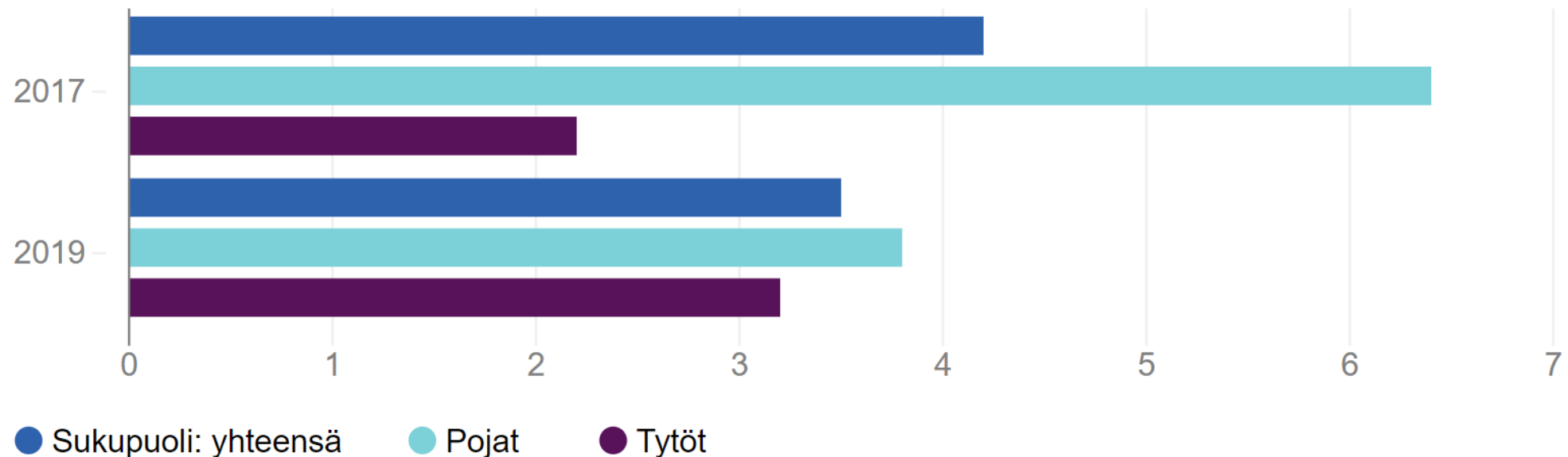
Yksinäisyys kasvussa

Ei yhtään läheistä ystävää, %

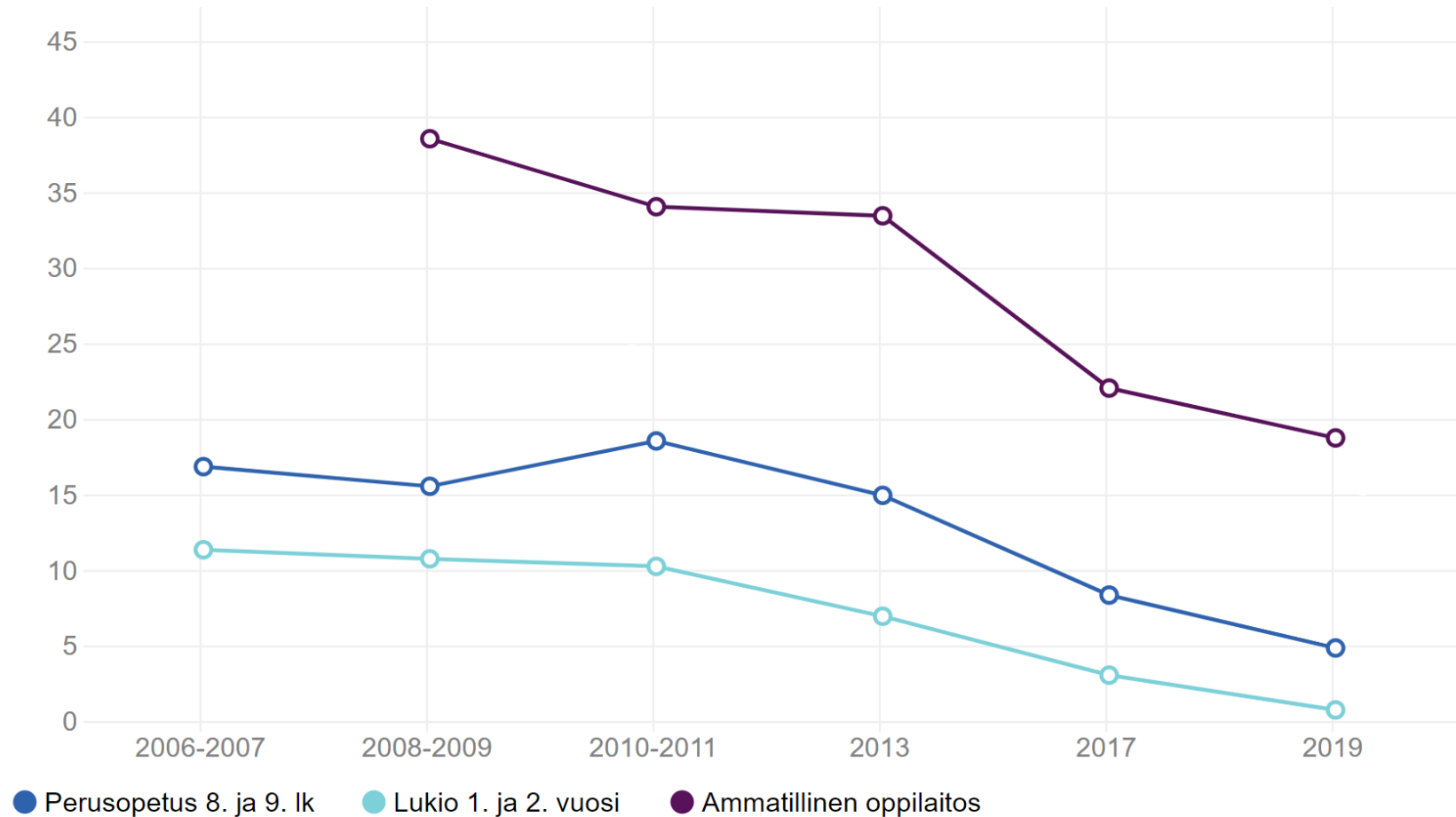
Pojat vähentäneet tupakan, nuuskan tai sähkösavukkeen käyttöä

Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, %

Tupakoivien osuus edelleen laskussa

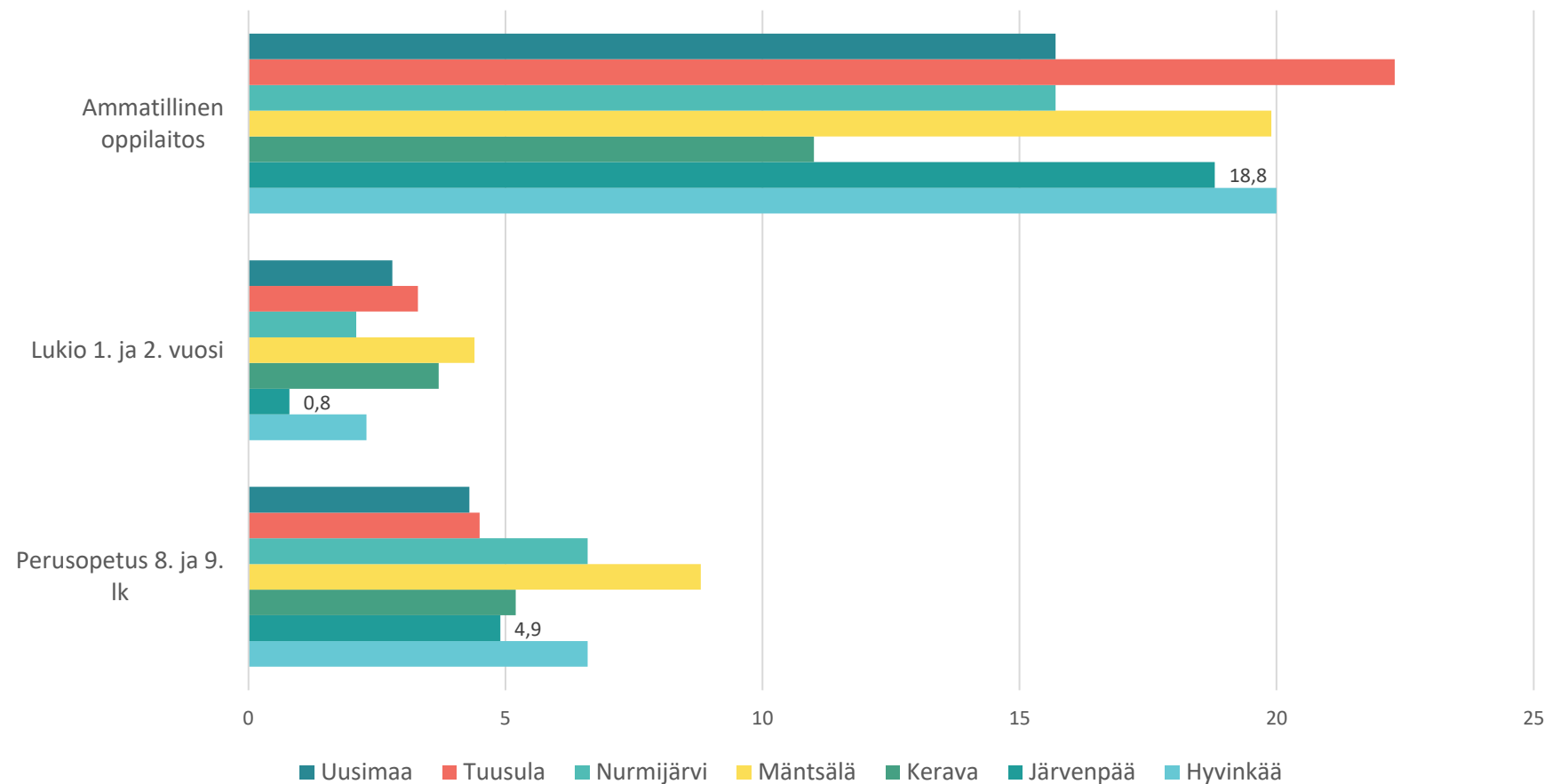
Tupakoi päivittäin, %

Perusopetus 8. ja 9. luokka / lukio 1. ja 2. vuosi / ammatillinen oppilaitos 1. ja 2. vuosi

Järvenpääläisistä lukiolaisista alle prosentti tupakoi

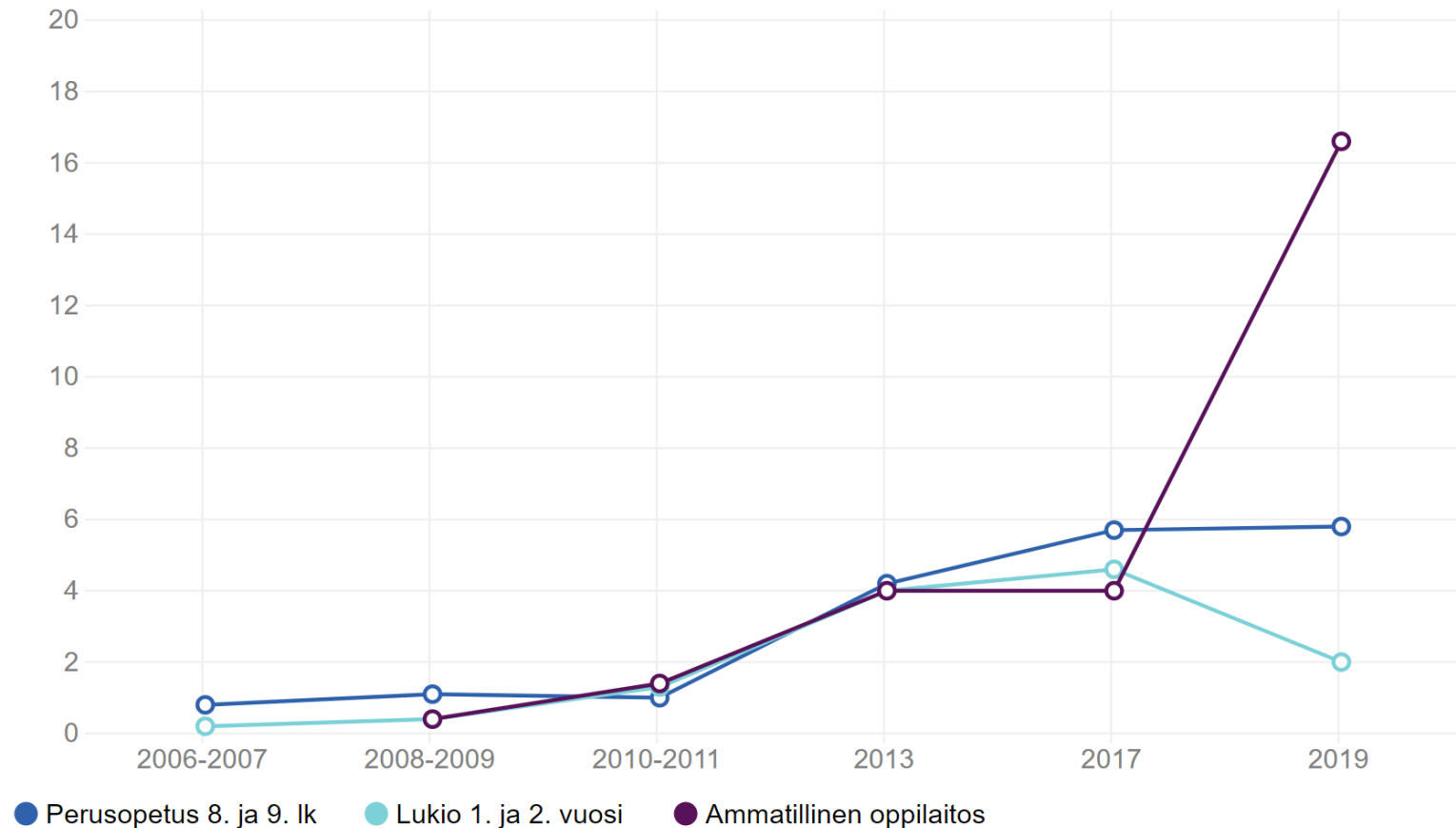
Tupakoi päivittäin, %

Perusopetus 8. ja 9. luokka / lukio 1. ja 2. vuosi / ammatillinen oppilaitos 1. ja 2. vuosi

Nuuskan käyttö yleistynyt ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa

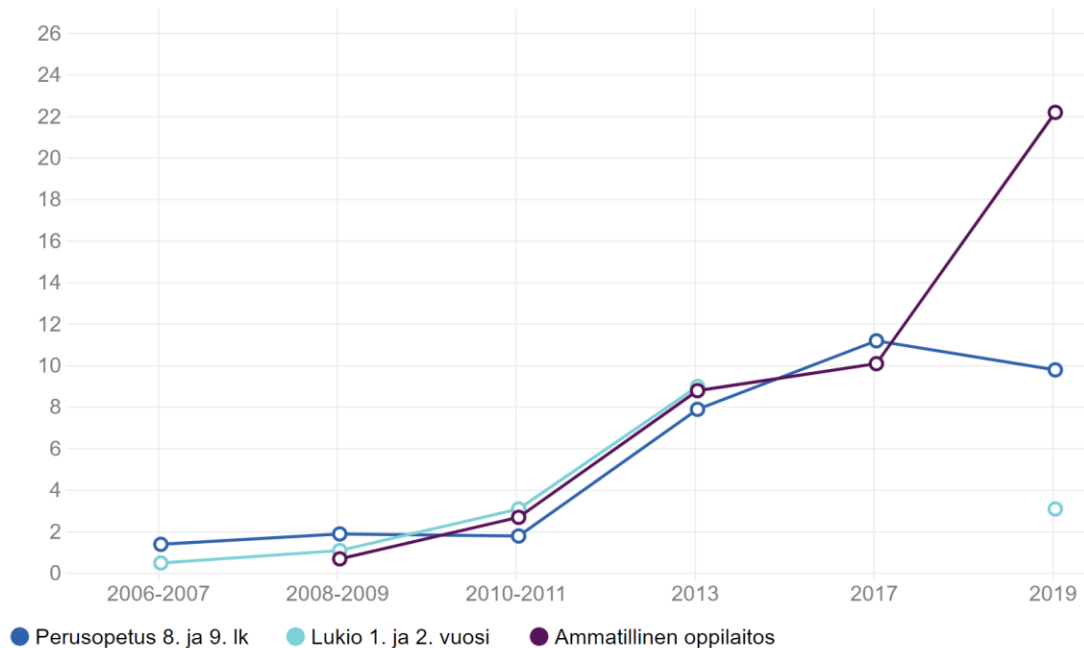
Nuuskaa päivittäin, %

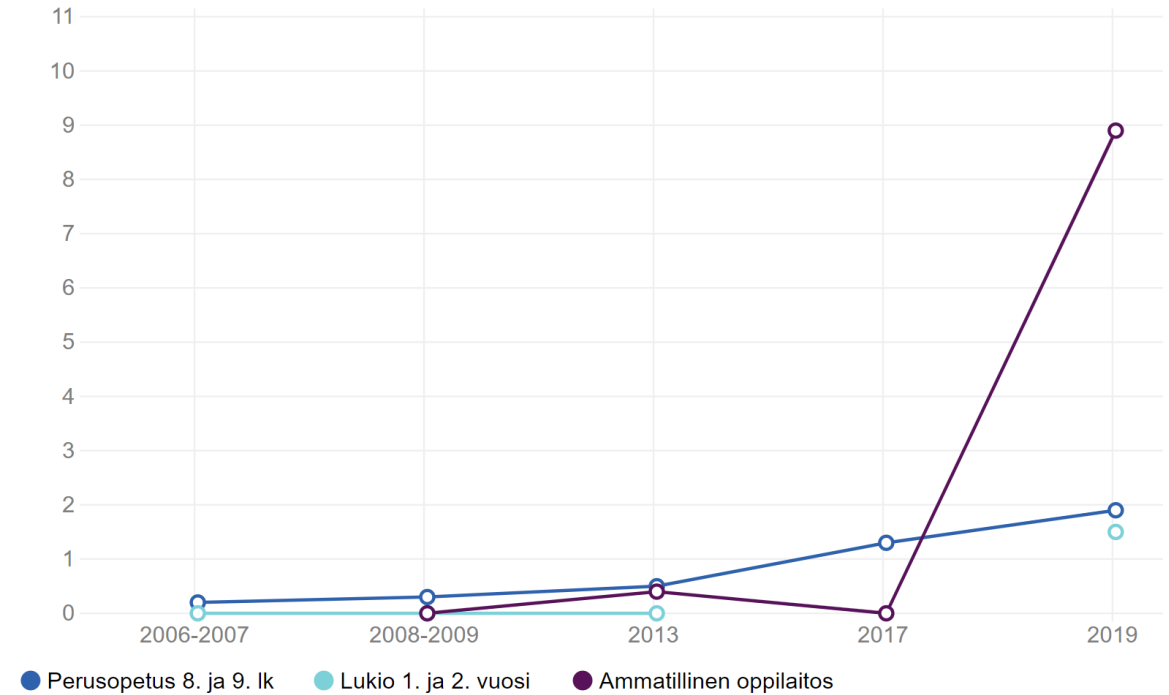
Nuuskan käyttö yleistynyt myös tyttöjen keskuudessa

Nuuskaa päivittäin, %

Pojat

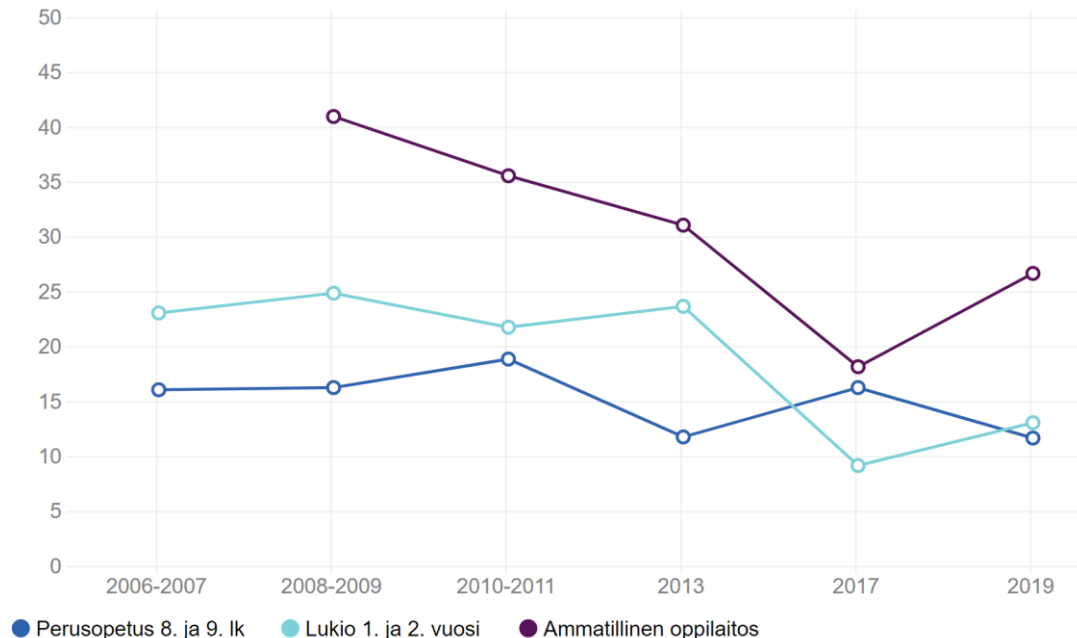

Tytöt

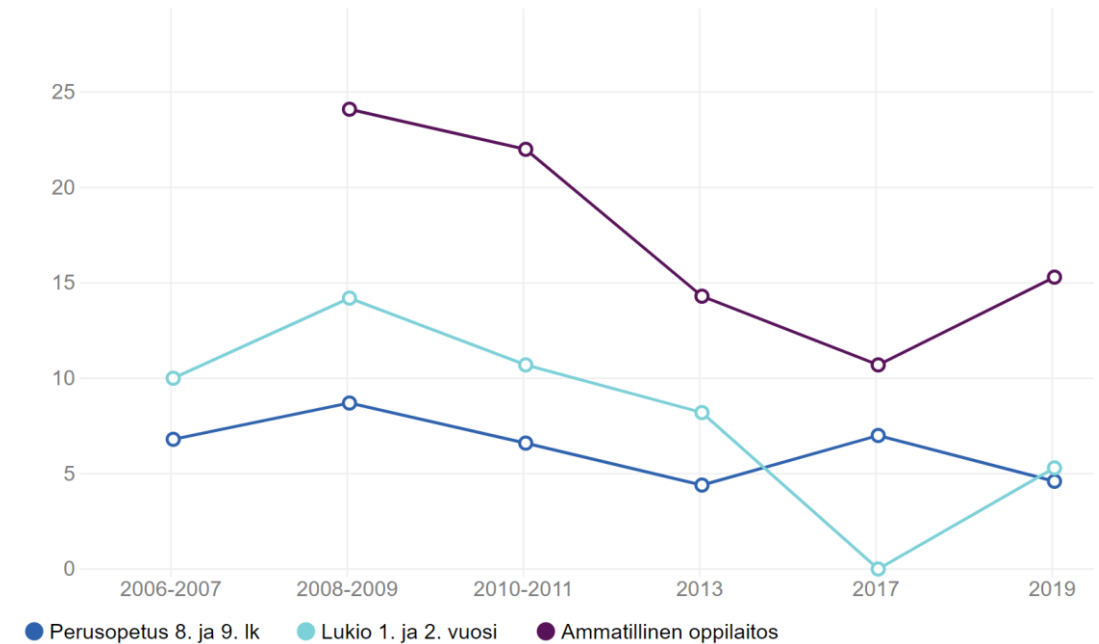

Alkoholin käyttö kääntynyt jälleen kasvuun - poikkeuksena 8. ja 9. luokkalaiset

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

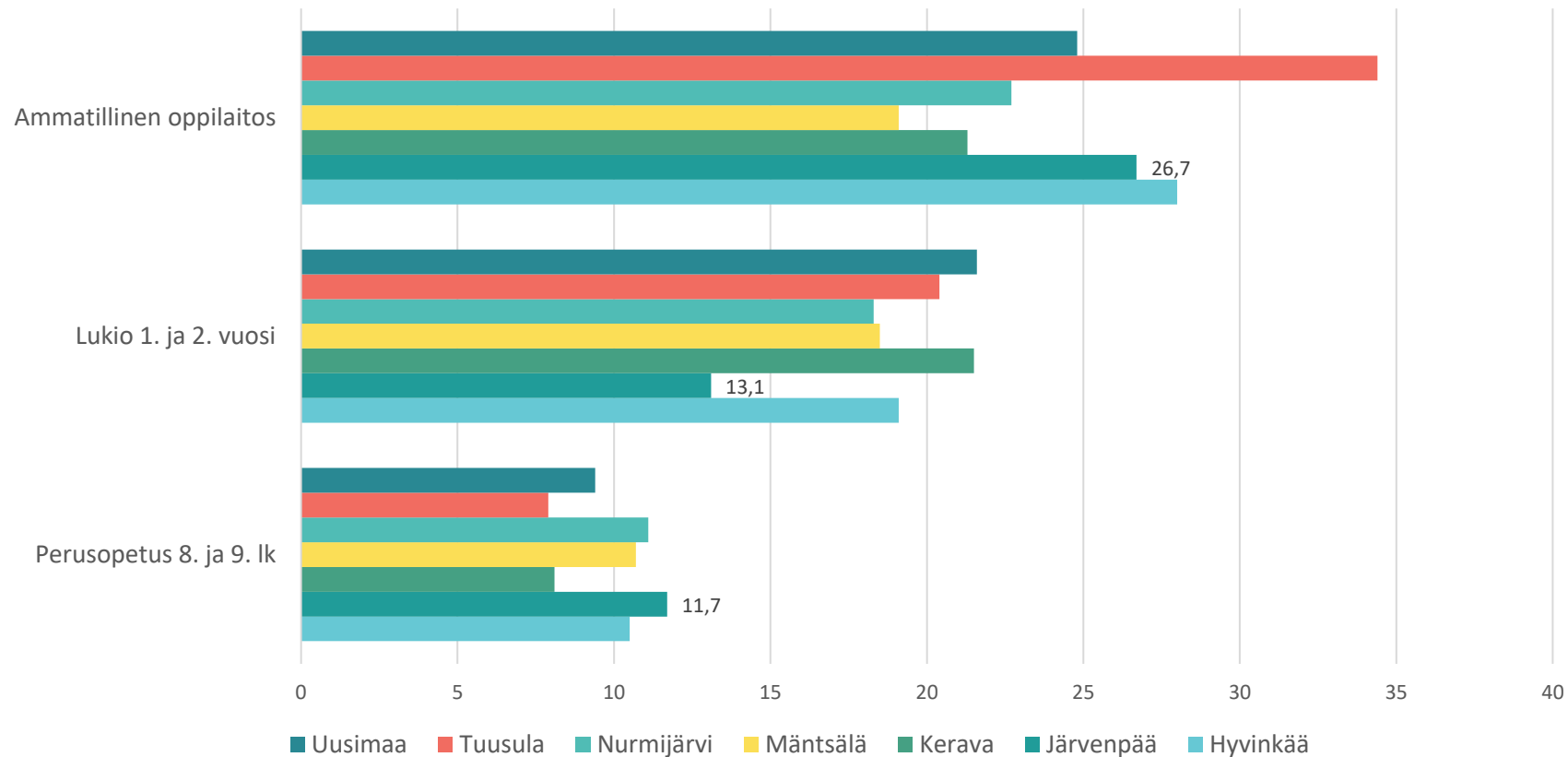

Käyttää alkoholia viikoittain, %

Tosi humalaan juovien 8. ja 9. luokkalaisten osuus edelleen alueen korkein

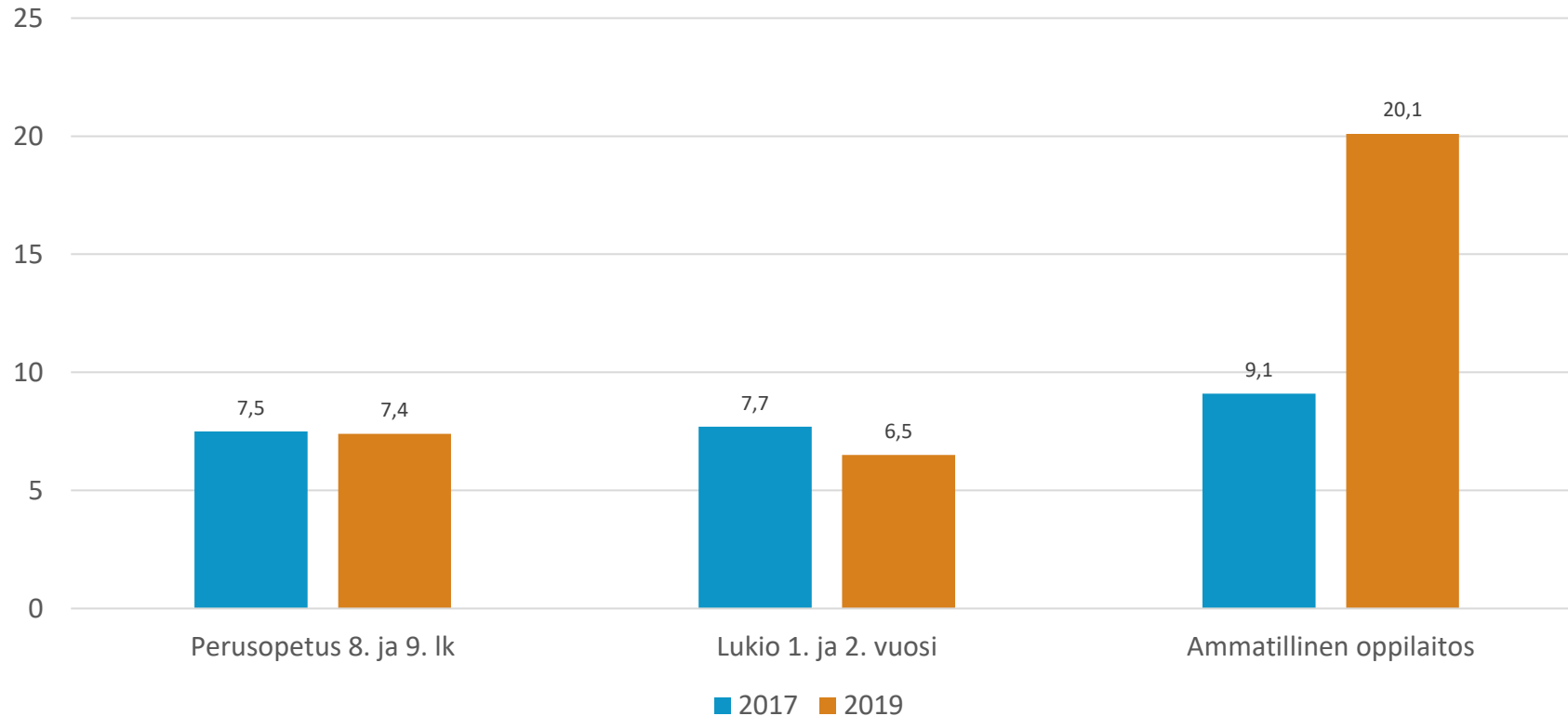
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

Perusopetus 8. ja 9. luokka / lukio 1. ja 2. vuosi / ammatillinen oppilaitos 1. ja 2. vuosi

Viidennes ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista kokeillut marihuanaa tai kannabista vähintään kaksi kertaa

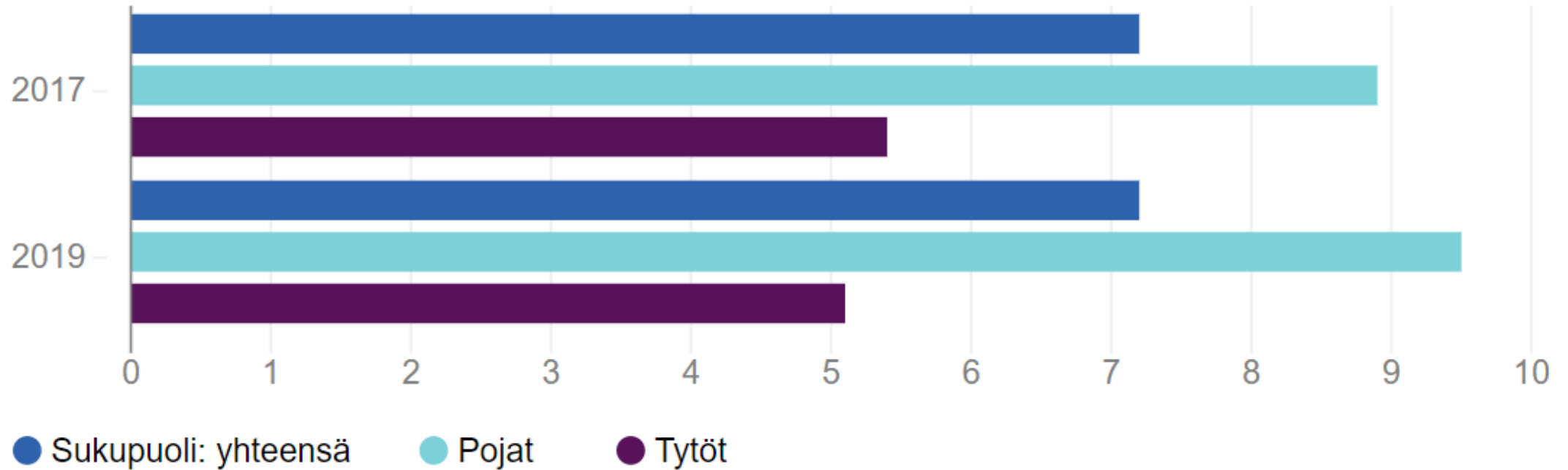
Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, %

Perusopetus 4. ja 5. luokka

Kiusaamisen määrä ennallaan: 7,2 % lapsista kiusataan

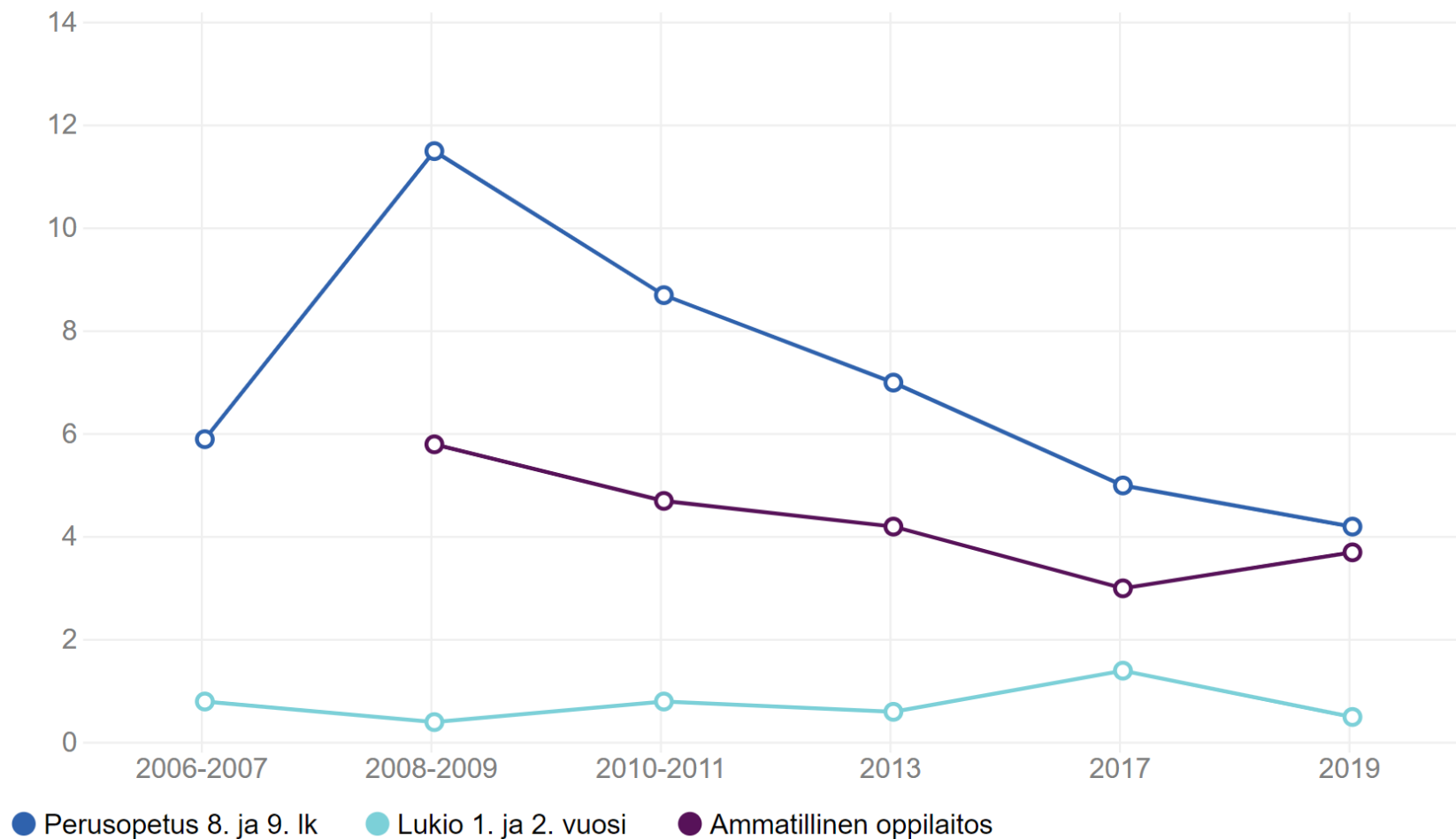
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

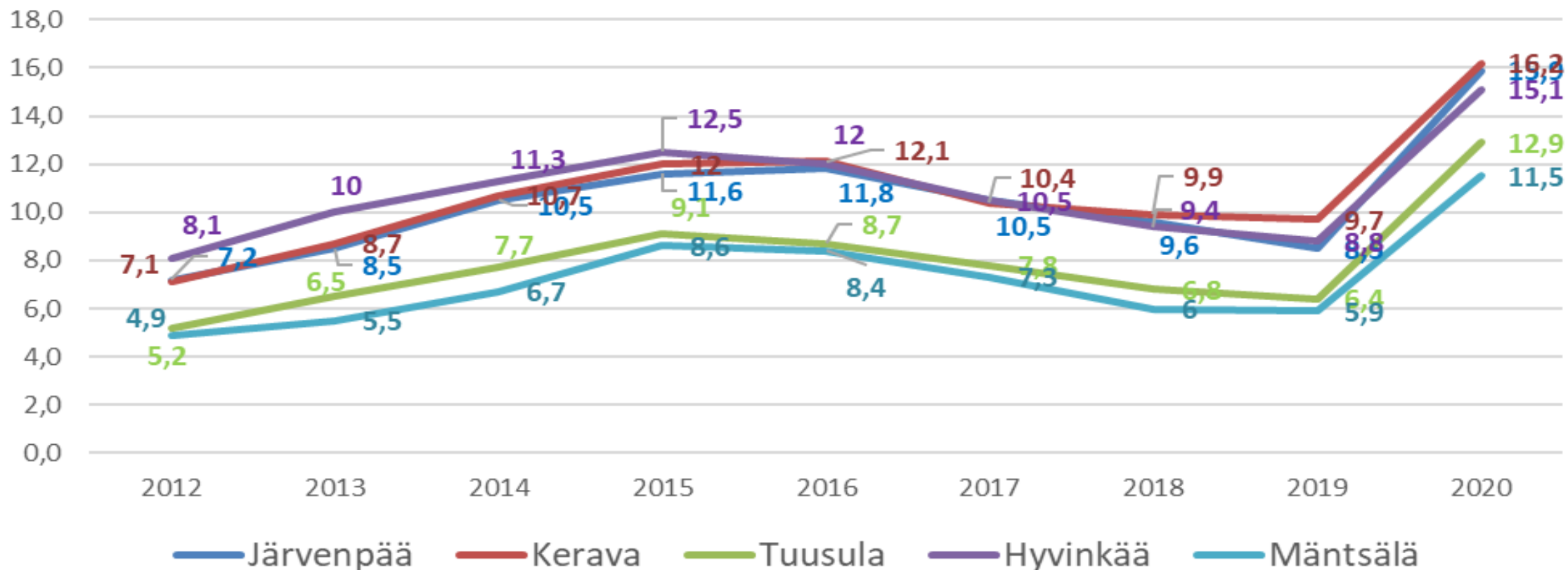
Perusopetus 8. ja 9. luokka / lukio 1. ja 2. vuosi / ammatillinen oppilaitos 1. ja 2. vuosi

Kiusaaminen hieman lisääntynyt ammatillisessa koulutuksessa

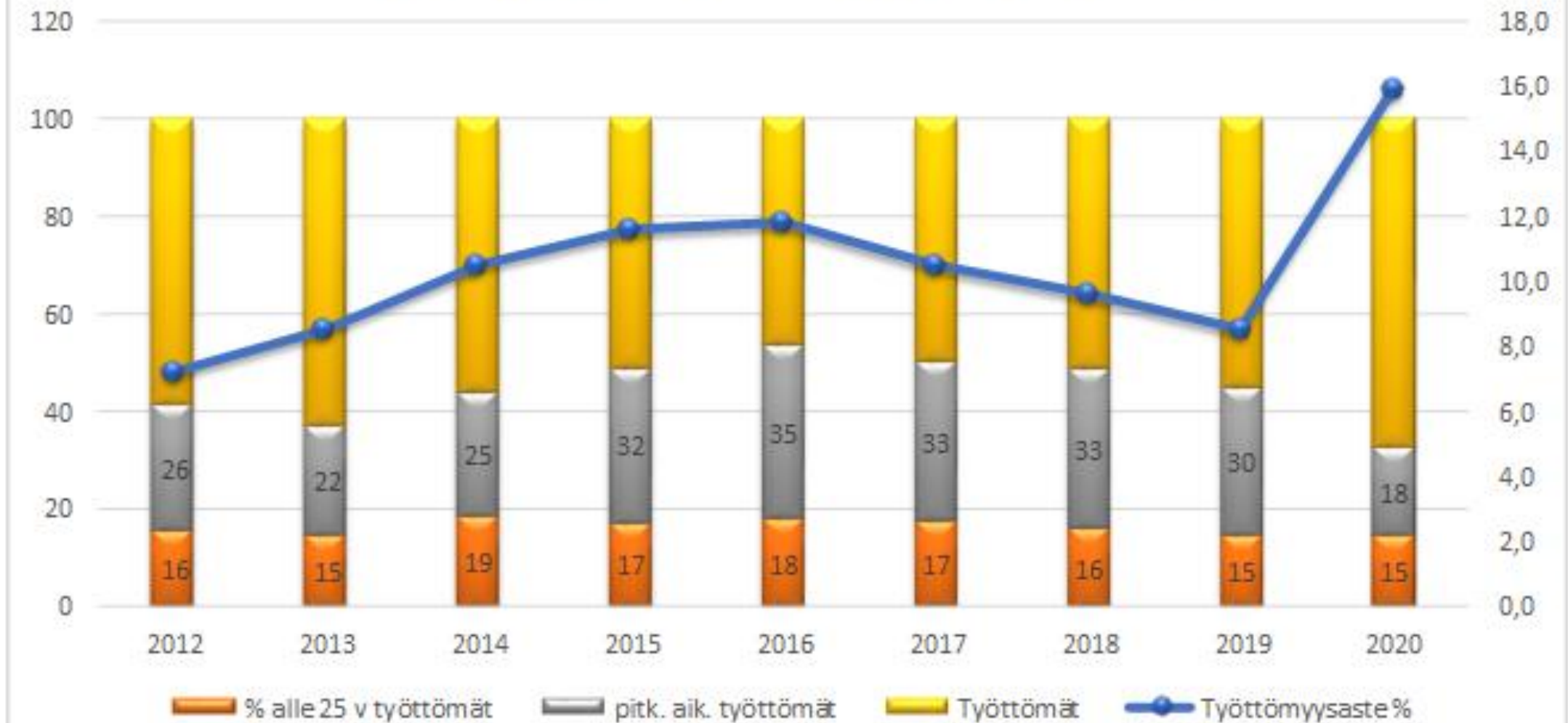
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

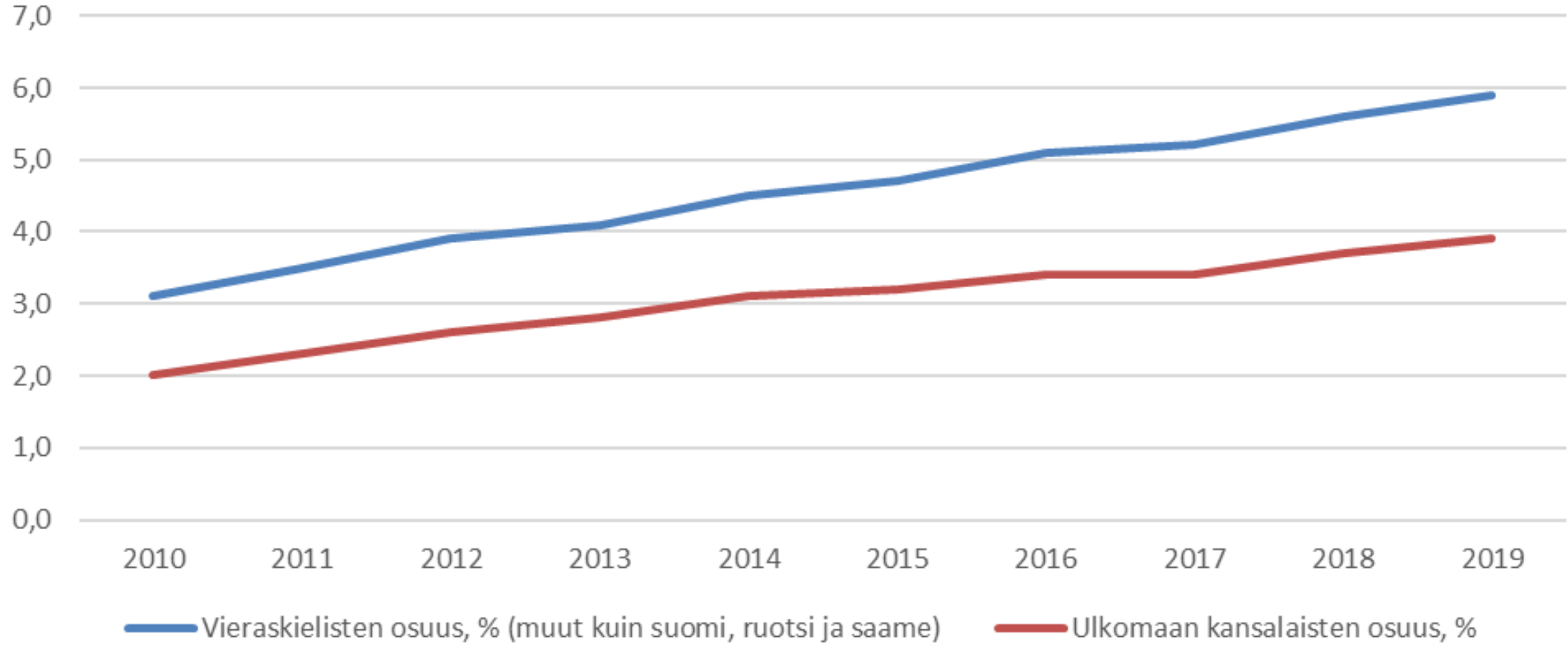
Järvenpään ja vertailukuntien työttömyys % 2012 – 2020, leikkauspiste: kesäkuu

Työttömyysasteen kehitys Järvenpäässä

Vieraskielisten ja ulkomaankansalaisten osuudet Järvenpäässä 31.12.2010 - 2019

Ikääntyneiden hyvinvoinnin edistäminen

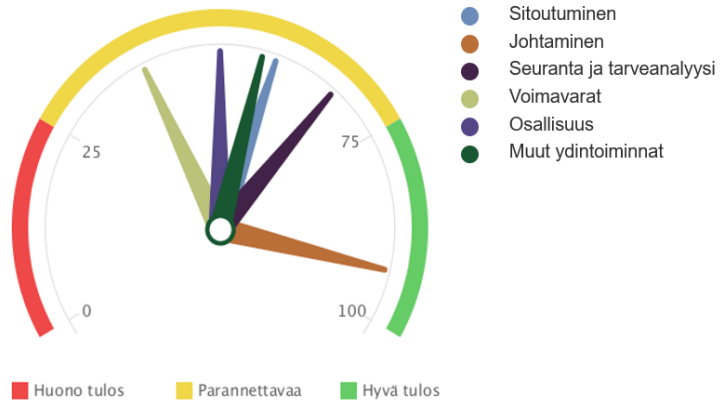
- v. 2019 toteutettiin ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman mukaista toimintaa
- Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:
 - Toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistaminen, turvallisuuden edistäminen ja mielekäs vapaa-ajan toiminta
- Tarkempi kuvaus vuoden 2019 toiminnasta löytyy: https://www.jarvenpaa.fi/attachments/text_editor/23400.pdf?name=Liite. Ikaantyneiden hv-suunnitelman toteumat 2019 tai liitemateriaalista.
- v. 2020 eteenpäin yhteinen hyvinvointisuunnitelma sisältää myös ikääntyneitä koskevat toimet

Terveydenedistämisasiaktiivisuus (TEA-viisari) kuntajohdossa, perusopetuksessa ja kulttuurissa vuonna 2019

- Tiedot kuvaavat terveydenedistämisasiaktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiedot perustuvat kunnan ilmoittamiin tietoihin. Perusterveydenhuollon, liikunnan, ammatillisten oppilaitosten ja lukioiden tiedonkeruut ovat parillisina vuosina. Peruskoulujen, kuntajohdon ja kulttuurin tiedonkeruut ovat parittomina vuosina.
- Indikaattori kuvaa **kuntajohdon** ja kunnan keskushallinnon terveydenedistämisasiaktiivisuutta. Indikaattori on pistemäärä asteikolla 0 - 100. Vuoteen 2017 verrattuna terveydenedistämisasiaktiivisuus näyttää laskeneen, mitä selittää johtamisen ja osallisuuden osa-alueiden heikommät tulokset. Päätösten ennakoarviointi on käytössä vain joillakin toimialoilla ja kirjallinen ennakoarvioinnin toimintaohje puuttuu.
- Indikaattori kuvaa terveydenedistämisasiaktiivisuutta kunnan alueella sijaitsevilla **peruskouluissa**. Indikaattori on pistemäärä asteikolla 0 - 100. Vuoteen 2017 verrattuna terveydenedistämisasiaktiivisuus on laskenut, mikä johtuu sitoutumiseen ja johtamiseen liittyvien tekijöiden heikommista tuloksista. Suurin lasku on tapahtunut koulusta poissaolojen seurannassa.
- Tällä tiedonkeruulla selvitetään hyvinvointia ja terveyttä edistävien **kulttuurin** toimenpiteitä, resursseja ja toimintakäytäntöjä kunnissa joka toinen vuosi. Indikaattori oli vuonna 2019 käytössä ensimmäistä kertaa. Indikaattori on pistemäärä asteikolla 0-100. Järvenpään tulos 60 pist. sijoittuu koko maan vertailussa samalle tasolle (59 pist.) ja on paras Keski-Uusimaan kunnista (Hyvinkään tiedot puuttuvat). Parhaimmat tulokset syntyvät kulttuurin johtamisesta ja eniten parannettavaa on voimavaroissa.

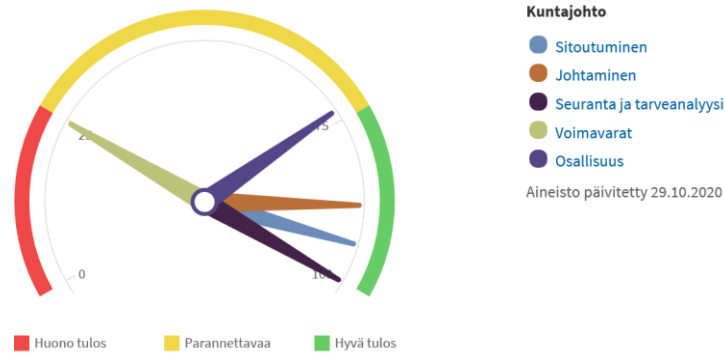
Järvenpään terveydenedistämistä / koko maa

Kulttuuri

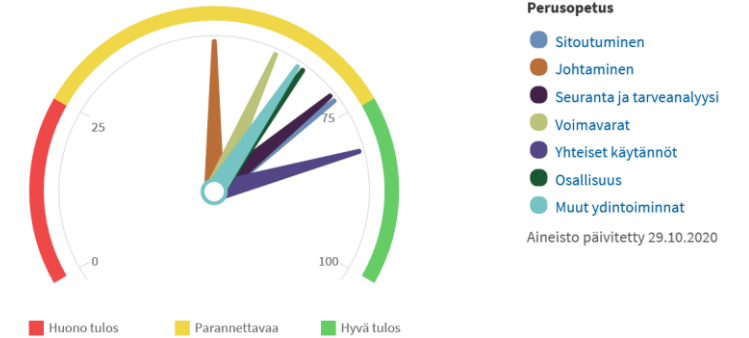
60 pist. / 59 pist. (koko maa)

Kuntajohto

76 pist. / 78 pist. (koko maa)

Perusopetus

66 pist. / 66 pist. koko maa

Vuonna 2019 valmisteltiin Järvenpään hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020 - 2021

Kehittämisen kärjet vuosille 2020-2021

A1: Hyvä elämä ja toimiva arki

Järvenpäässä elämä on sujuvaa ja turvallista. Elämän eri tilanteissa arkea tukevat palvelut ovat helposti kaupunkilaisten käytettävissä tiiviin ja uudistuvan palveluverkon sekä digitaalisten palvelujen kautta. Liikkuminen kaupungin sisällä ja työssäkäyntialueella on helppoa.

Kaupunki on edelläkävijä asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämisessä. Se vahvistaa järvenpääläisten omaa osallisuutta ja vastuuta. Järvenpäässä jatkuva oppiminen, itsensä toteuttaminen ja virikkeellinen elämä on kaikille mahdollista. Monimuotoiset tilat toimivat myös kaupunkilaisten kohtaamispaikkoina ja kansalaistoiminnan keskuksina. Ulkoilu- ja virkistysalueet kokoavat kaupunkilaisia ja vieraita liikkumaan, virkistäytymään sekä viihtymään yhdessä.

Hyvä elämä vahvistaa järvenpääläistä identiteettiä sekä luo avointa, sallivaa ja toisia arvostavaa kaupunkikulttuuria.

Hyvä elämä ja toimiva arki

A1, sitova tavoite:

Kaupunkilaisten hyvinvointi on kaupungin kaiken toiminnan lähtökohta

1. Lasten ja nuorten mielenterveyden vahvistaminen
2. Heikoimmassa asemassa olevien hyvinvoinnin edistäminen
3. Liikkumisen lisääminen

A1, sitova tavoite:

Kuntalaisten kokemus arjen turvallisuudesta kasvaa

4. Kodin, lähiympäristön ja kaupunkiympäristön turvallisuus

A1, sitova tavoite:

Tehokas, turvallinen ja taloudellinen palvelutarvetta vastaava palveluverkko

5. Palveluverkon uudistaminen sekä toimivat palveluketjut sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa

Hyvinvointityön suunnitelmakaudet ja toteutettavat raportoinnit vuosina 2020-2025

2020

Hyvinvointisuunnitelma 2020–2021

Suppea hyvinvointikatsaus 2019

2021

Hyvinvointisuunnitelma 2020–2021

Laaja hyvinvointikertomus 2022-

2022

Hyvinvointisuunnitelma 2022–2025 +
suppea hyvinvointikatsaus 2021

Osana näitä raportoidaan HV-
suunnitelma 2020-2021